

TARYBOS REGLAMENTAS (EEB) Nr. 1408/71

1971 m. birželio 14 d.

dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje

Turinys

I ANTRAŠTINĖ DALIS:	BENDROSIOS NUOSTATOS (1–12 straipsniai)	37
II ANTRAŠTINĖ DALIS:	TAIKYTINŲ TEISĖS AKTŲ NUSTATYMAS (13–17 straipsniai)	41
III ANTRAŠTINĖ DALIS:	SPECIALIOS NUOSTATOS, SUSIJUSIOS SU ĮVAIRIOMIS IŠMOKŲ KATEGORIJOMIS	44
1 skyrius:	Liga ir motinystė	
1 skirsnis:	Bendrosios nuostatos (18 straipsnis)	44
2 skirsnis:	Darbuotojai bei jų šeimos nariai (19–24 straipsniai)	44
3 skirsnis:	Bedarbiai ir jų šeimos nariai (25 straipsnis)	45
4 skirsnis:	Pareiškėjai pensijai gauti ir jų šeimos nariai (26 straipsnis)	46
5 skirsnis:	Pensininkai ir jų šeimos nariai (27–34 straipsniai)	46
6 skirsnis:	Įvairios nuostatos (35 straipsnis)	48
7 skirsnis:	Atsiskaitymai tarp įstaigų (36 straipsnis)	48
2 skyrius:	Invalidumas	
1 skirsnis:	Darbuotojai, kuriems taikomi tik tie teisės aktai, pagal kuriuos invalidumo išmokų dydis nepriklauso nuo draudimo laikotarpių trukmės (37–39 straipsniai)	48
2 skirsnis:	Darbuotojai, kuriems buvo taikomi tik tie teisės aktai, pagal kuriuos invalidumo išmokos dydis priklauso nuo draudimo laikotarpių trukmės, arba šio tipo teisės aktai ir 1 skirsnyje nurodyto tipo teisės aktai (40 straipsnis)	49
3 skirsnis:	Invalidumo pasunkėjimas (41 straipsnis)	49
4 skirsnis:	Išmokų mokėjimo atnaujinimas po to, kai jų mokėjimas buvo sustabdytas ar nutrauktas. Invalidumo išmokų pakeitimas senatvės išmokomis (42 ir 43 straipsniai)	50
3 skyrius:	Senatvė ir mirtis (pensijos) (44–51 straipsniai)	51
4 skyrius:	Nelaimingi atsitikimai darbe ir profesinės ligos	
1 skirsnis:	Teisė gauti išmokas (52–59 straipsniai)	54
2 skirsnis:	Sveikatos dėl profesinės ligos, dėl kurios buvo paskirta išmoka, pablogėjimas (60 straipsnis)	56
3 skirsnis:	Įvairios nuostatos (61 ir 62 straipsniai)	57
4 skirsnis:	Atsiskaitymai tarp įstaigų (63 straipsnis)	57
5 skyrius:	Išmokos mirties atveju (64–66 straipsniai).....	57
6 skyrius:	Nedarbas	
1 skirsnis:	Bendrosios nuostatos (67 ir 68 straipsniai)	58
2 skirsnis:	Bedarbiai, vykstantys į valstybę narę, kitą nei kompetentinga valstybę (69 ir 70 straipsniai)	59
3 skirsnis:	Bedarbiai, kurie paskiausio darbo metu gyveno valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybėje (71 straipsnis)	59

7 skyrius:	Išmokos ir pašalpos šeimai pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ir bedarbiams	
1 skirsnis:	Bendrosios nuostatos (72 straipsnis)	60
2 skirsnis:	Darbuotojai ir bedarbiai tapę darbuotojai, kurių šeimos nariai gyvena valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybėje (73–76 straipsniai)	60
8 skyrius:	Išmokos pensininkų išlaikomiems vaikams ir našlaičiams (77–79 straipsniai)	61
IV ANTRAŠTINĖ DALIS:	DARBUOTOJŲ MIGRANTŲ SOCIALINĖS APSAUGOS ADMINISTRACINĖ KOMISIJA (80 ir 81 straipsniai)	63
V ANTRAŠTINĖ DALIS:	PATARIAMASIS KOMITETAS DARBUOTOJŲ MIGRANTŲ SOCIALINĖS APSAUGOS KLAUSIMAIS (82 ir 83 straipsniai)	64
VI ANTRAŠTINĖ DALIS:	ĮVAIRIOS NUOSTATOS (84–93 straipsniai)	65
VII ANTRAŠTINĖ DALIS:	PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS (94–99 straipsniai)	66

EUROPOS BENDRIJŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 2, 7 ir 51 straipsnius,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymus, parengtus pasikonsultavus su Migruojančių darbuotojų socialinės apsaugos administracinę komisija ⁽¹⁾,

atsižvelgdama Europos Parlamento nuomonę ⁽²⁾,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽³⁾,

kadangi tampa vis akivaizdžiau, jog būtina peržiūrėti Tarybos reglamentą Nr. 3 ⁽⁴⁾ dėl migruojančių darbuotojų socialinės apsaugos, atsižvelgiant į jo įgyvendinimo praktinę patirtį nuo 1959 m. ir į pakeitimus, padarytus nacionalinės teisės aktuose;

kadangi esamos nuostatos dėl koordinavimo gali būti plėtojamoms, tobulinamos ir tuo pačiu metu supaprastinamos, atsižvelgiant į didelius nacionalinių socialinės apsaugos teisės aktų skirtumus;

kadangi šiuo metu būtų tikslinga, atsižvelgiant į darbuotojų, įskaitant pasienio darbuotojus, sezoninius darbuotojus ir jūrininkus, interesus, pagrindines Sutarties 51 straipsnio įgyvendinimo nuostatas sujungti į vieną teisės aktą;

kadangi dėl nacionalinės teisės aktų, taikomų asmenims, žymių skirtumų pageidautina nustatyti principą, kad reglamentas galėtų visiems pagal socialinės apsaugos sistemas apdraustiems valstybių narių piliečiams, dirbantiems pagal darbo sutartį;

kadangi nuostatos dėl nacionalinių socialinės apsaugos teisės aktų koordinavimo priklauso darbuotojų, kurie yra valstybių narių piliečiai, laisvo judėjimo sričiai, ir dėl to turėtų padėti kelti jų gyvenimo lygį bei gerinti įdarbinimo sąlygas, pirmiausia Bendrijoje garantuojant visiems valstybių narių piliečiams lygiateisiškumą esant skirtingiems nacionalinės teisės aktams, ir antra — socialinės apsaugos išmokas darbuotojams ir maitintojo netekusiems asmenims, nepriklausomai nuo jų darbo ar gyvenamosios vietos;

kadangi šių tikslų turi būti pasiekta, ypač susumuojant visus pagal įvairius nacionalinės teisės aktus numatytus laikotarpius, kad būtų įgyta ir išsaugota teisė gauti išmokas ir kad būtų apskaičiuotas išmokų dydis, mokant išmokas skirtingų kategorijų asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos Bendrijoje;

kadangi nuostatos dėl koordinavimo, priimtos dėl Sutarties 51 straipsnio įgyvendinimo, turi užtikrinti darbuotojams, persikeliantiems Bendrijoje, jų įgytas teises ir lengvatas, tačiau dėl jų neturėtų nepagrįstai sutapti išmokos;

⁽¹⁾ OL 194, 1966 10 28, p. 3333/66 ir OL C 95, 1968 9 21, p. 18.

⁽²⁾ OL C 10, 1968 2 14, p. 30 ir OL C 135, 1968 12 14, p. 4.

⁽³⁾ OL 64, 1967 4 5, p. 1009/67 ir OL C 21, 1969 2 20, p. 18.

⁽⁴⁾ OL 30, 1958 12 16, p. 561/58.

kadangi šiuo tikslu asmenys, turintys teisę gauti invalidumo, senatvės pensijas ir pensijas mirties atveju, turi gauti visas išmokas, įgytas skirtingose valstybėse narėse; tačiau, siekiant išvengti

nepagrįsto išmokų sutapimo, kuris gali atsirasti pirmiausia dėl keletą kartų įskaičiuotų draudimo ir kitų tokiomis laikomų laikotarpį, būtina nustatyti didžiausią išmokų sumą, mokėtiną vienos iš šių valstybių darbuotojui, jei jis ten dirbo visą laiką;

kadangi, siekiant užtikrinti geresnes darbo jėgos judėjimo sąlygas, nuo šiol būtina garantuoti detalesnį visų valstybių narių draudimo nuo nedarbo ir pagalbos bedarbiams sistemų koordinavimą; kadangi, siekiant palengvinti darbo paieškas įvairiose valstybėse narėse, ypač reikėtų bedarbiui ribotą laikotarpį skirti nedarbo išmokas, nustatytas valstybės narės teisės aktuose, kurie jam galiojo pastaruoju metu;

kadangi pageidautina patobulinti sistemą, numatytą Reglamente Nr. 3, reglamentuojančiame išmokas šeimai skyrium gyvenančių šeimų atveju, atsižvelgiant ir į turinčių teisę į tokias išmokas asmenų kategorijas, ir į jų skyrimo tvarką;

kadangi, atsižvelgiant į problemas, susijusias su nedarbu, būtina suteikti teisę gauti išmokas šeimai ir bedarbių, gyvenančių valstybėje narėje, išskyrus tą valstybę narę, kuri atsako už bedarbio išmokų mokėjimą, šeimos nariams;

kadangi, be to, turėtų būti panaikinti dabartiniai išmokų šeimai skyrimo apribojimai, ir kadangi, siekiant užtikrinti išmokų

mokėjimą skyrium gyvenančių šeimų narių išlaikymui, neatsižvelgiant į tas išmokas, kurios dažniausiai skirtos gyventojų skaičiui didinti, vertėtų nustatyti bendras visoms valstybėms narėms taisykles ir toliau siekti šio tikslo; tačiau dėl didelių nacionalinės teisės aktų skirtumų turėtų būti priimtas sprendimas, atsižvelgiant į šią padėtį: šalies, kurioje dirbama, mokamas išmokas šeimai penkių šalių atžvilgiu ir šalies, kurioje gyvena šeimos nariai, mokamas pašalpas šeimai, kai Prancūzija yra šalis, kurioje dirbama;

kadangi, analogiškai 1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglamente (EEB) Nr. 1612/68 ⁽¹⁾ dėl laisvo darbuotojų judėjimo Bendrijoje išdėstytiems sprendimams, pageidautina įsteigti patariamąjį komitetą, sudarytą iš darbuotojų ir darbdavių atstovų, ištirti problemas, kurias nagrinėja Administracinė komisija;

kadangi šis reglamentas gali pakeisti tvarką, numatytą Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutarties 69 straipsnio 4 dalyje,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Apibrėžimai

Šiame reglamente:

a) „darbuotojas“ reiškia:

- i) atsižvelgiant į V priede nurodytus apribojimus, bet kurią asmenį, apdraustą privalomu arba neprivalomu nuolatiniu draudimu nuo vienos ar daugiau rizikų, kurias apima pagal darbo sutartį dirbančių asmenų socialinės apsaugos sistemos sritys;
- ii) bet kurią asmenį, apdraustą privalomu draudimu nuo vienos ar daugiau rizikų, kurias apima šiuo reglamentu reglamentuojamos socialinės apsaugos sritys pagal socialinės apsaugos sistemą, taikomą visiems gyventojams arba visiems dirbantiems gyventojams, jeigu šis asmuo:

— gali būti pripažintas pagal darbo sutartį dirbančiu asmeniu pagal šios sistemos administravimo ar finansavimo būdą, arba

— jeigu tokių kriterijų nėra, jis yra apdraustas nuo kitos V priede apibrėžtos rizikos remiantis pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims galiojančia sistema privalomu arba neprivalomu nuolatiniu draudimu;

iii) bet kuris savanorišku draudimu apdraustas asmuo nuo vienos ar daugiau rizikų, kurias apima šiuo reglamentu reglamentuojamos socialinės apsaugos sritys pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims ar visiems gyventojams, arba tam tikroms gyventojų grupėms, jeigu toks asmuo anksčiau buvo apdraustas privalomu draudimu nuo tos pačios rizikos pagal tos pačios valstybės narės sistemą, skirtą pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims;

b) *pasienio darbuotojas* reiškia bet kurią darbuotoją, kuris dirba vienos valstybės narės teritorijoje ir gyvena kitos valstybės narės teritorijoje, į kurią paprastai grįžta kasdien arba bent kartą per savaitę; tačiau pasienio darbuotojas, kuris į kitą tos pačios ar kitos valstybės narės teritorijos vietą išsiunčiamas įmonės, kurioje jis paprastai dirba, ir kuris dėl tokios

⁽¹⁾ OL 259, 1968 10 19, p. 2.

komandiruotės negali kasdien arba bent kartą per savaitę grįžti į savo gyvenamąją vietą, vis dėlto išsaugo pasienio darbuotojo statusą ne ilgiau kaip keturis mėnesius;

- c) *sezoninis darbuotojas* reiškia bet kurį darbuotoją, kuris išvyksta į valstybės narės teritoriją, kitos nei ta, kurioje jis gyvena, dirbti sezoninių darbų šios valstybės įmonėje arba darbdaviui laikotarpiu, kuris jokia būdu negali viršyti aštuonių mėnesių, ir toks asmuo būna minėtosios valstybės teritorijoje tol, kol trunka šis darbas; sezoninis darbas reiškia savaime pasikartojantį kiekvienais metais darbą, priklausantį nuo sezonų kaitos;
- d) *pabėgėlis* turi tą pačią reikšmę, kokia yra Konvencijos dėl pabėgėlių statuso, pasirašytos 1951 metų liepos 28 dieną Ženevoje, 1 straipsnyje;
- e) *asmuo be pilietybės* turi tą pačią reikšmę, kokia yra Konvencijos dėl asmenų be pilietybės statuso, pasirašytos 1954 metų rugsėjo 28 dieną Niujorke, 1 straipsnyje;
- f) *šėimos narys* reiškia bet kurį asmenį, kuris šėimos nariu arba namų ūkio nariu nustatomas ar pripažįstamas teisės aktais, pagal kuriuos mokamos išmokos, arba 22 straipsnio 1 dalies a punkte ir 39 straipsnyje nurodytais atvejais — pagal valstybės narės, kurios teritorijoje šis asmuo gyvena, teisės aktus; tačiau kai minėtuose teisės aktuose šėimos nariu arba namų ūkio nariu laikomas tik kartu (po vienu stogu) su darbuotoju gyvenantis asmuo, tai ši sąlyga laikoma įvykdyta, jeigu atitinkamas asmuo iš esmės yra to darbuotojo išlaikomas;
- g) *maitintojo netekęs asmuo* reiškia bet kurį asmenį, nustatytą ar pripažintą tokiu teisės aktais, pagal kuriuos skiriamos išmokos; tačiau jeigu minėtuose teisės aktuose maitintojo netekusiu asmeniu laikomas tik asmuo, gyvenęs kartu (po vienu stogu) su velioniu darbuotoju, tai ši sąlyga laikoma įvykdyta, jeigu toks asmuo iš esmės buvo velionio darbuotojo išlaikomas;
- h) *gyvenamoji vieta* reiškia vietą, kurioje paprastai gyvenama;
- i) *buvimo vieta* reiškia laikiną gyvenamąją vietą;
- j) *teisės aktai* reiškia kiekvienos atskiros valstybės narės visus įstatymus ir kitus teisės aktus, taip pat visas kitas esamas ar būsimas įgyvendinimo priemones, susijusias su socialinės apsaugos sritimis ir sistemomis, kurioms taikomos 4 straipsnio 1 ir 2 dalys.

Šis terminas netaikomas esamų ir būsimų kolektyvinių susitarimų nuostatoms, nepriklausomai nuo to, ar jos valdžios institucijų sprendimu patvirtintos kaip privalomos, ar išplėstas jų taikymas. Tačiau, kai tokie kolektyviniai susitarimai skirti draudimo reikalavimų įgyvendinimui pagal ankstesniame pastraipoje minėtus įstatymus ir kitus teisės aktus, šis apribojimas gali būti bet kuriuo metu panaikintas atitinkamos valstybės pranešimu, konkrečiai nurodant sistemas, kurioms taikomas šis reglamentas. Toks pranešimas pateikiamas ir paskelbiamas remiantis 96 straipsnio nuostatomis. Ankstesnės pastraipos nuostatos neatleidžia nuo pareigos šį reglamentą taikyti sistemoms, kurioms taikytas Reglamentas Nr. 3;

- k) *socialinės apsaugos konvencija* reiškia bet kurį dvišalį ar daugiašalį dokumentą, kurio privalo ar privalės laikytis tikrai dvi ar daugiau valstybių narių, ir bet kurį kitą daugiašalį dokumentą, kurio privalo ar privalės laikytis bent dvi valstybės narės ir viena ar daugiau kitų valstybių socialinės apsaugos srityje dėl visų ar dalies sistemų ir sričių, nurodytų 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse, kartu su bet kurio pobūdžio susitarimais, sudarytais remiantis minėtaisiais dokumentais;
- l) *kompetentinga valdžios institucija* reiškia kiekvienos atskiros valstybės narės ministrą, ministrus ar kitą lygiavertę valdžios instituciją, atsakingą už socialinės apsaugos sistemas visos atitinkamos valstybės teritorijoje arba bet kurioje jos dalyje;
- m) *Administracinė komisija* reiškia 80 straipsnyje nurodytą komisiją;
- n) *įstaiga* reiškia kiekvienos atskiros valstybės narės įstaigą ar valdžios instituciją, atsakingą už visų ar kai kurių teisės aktų administravimą;
- o) *kompetentinga įstaiga* reiškia:
 - i) įstaigą, kurioje atitinkamas asmuo yra apdraustas prašymo gauti išmoką pateikimo metu, arba
 - ii) įstaigą, kurioje atitinkamas asmuo turi ar turėtų teisę į išmokas, jeigu jis ar jo šėimos nariai gyventų valstybės narės teritorijoje, kurioje yra ši įstaiga, arba
 - iii) įstaigą, kurią paskiria valstybės narės kompetentinga valdžios institucija, arba
 - iv) kai sistema susijusi su darbdavio atsakomybe už 4 straipsnio 1 dalyje nurodytas išmokas, darbdavį arba atitinkamą draudiką, o jiems nevykdant šių įsipareigojimų, įstaigą ar valdžios instituciją, paskirtą atitinkamos valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos;

- p) gyvenamosios vietos įstaiga ir buvimo vietos įstaiga atitinkamai reiškia įstaigą, kuri yra kompetentinga mokėti išmokas atitinkamam asmeniui pagal jo gyvenamąją vietą, arba įstaigą, kuri yra kompetentinga mokėti išmokas atitinkamam asmeniui pagal jo buvimo vietą remiantis tų įstaigų administruojamais teisės aktais, arba, kai tokios įstaigos nėra, įstaigą, kurią paskiria atitinkamos valstybės narės kompetentinga valdžios institucija;
- q) kompetentinga valstybė reiškia valstybę narę, kurios teritorijoje yra įsikūrusi kompetentinga įstaiga;
- r) draudimo laikotarpiai reiškia mokymų mokėjimo laikotarpius arba darbo pagal darbo sutartį laikotarpius, kurie tokiais nustatomi arba pripažįstami teisės aktais, pagal kuriuos jie buvo įgyti ar laikomi įgytais, ir visus taip traktuojamus laikotarpius, jeigu pagal minėtus teisės aktus jie prilyginami draudimo laikotarpiams;
- s) darbo pagal darbo sutartį laikotarpiai reiškia laikotarpius, kurie tokiais nustatomi arba pripažįstami teisės aktais, pagal kuriuos jie buvo įgyti, ir visus taip traktuojamus laikotarpius, jeigu pagal minėtus teisės aktus jie prilyginami darbo pagal sutartį laikotarpiams;
- t) išmokos ir pensijos reiškia visas išmokas ir pensijas, įskaitant visas jų dalis, mokamas iš valstybinių fondų, periodiškus padidinimus ir priemokas, atsižvelgiant į III antraštinės dalies nuostatas, taip pat vienkartinę išmoką, kurios gali būti išmokamos vietoj pensijų, ir mokėjimus, susijusius su mokymų kompensavimu;
- u) i) išmokos šeimai reiškia visas išmokas natūra arba pinigais, skirtas šeimos išlaidoms padengti pagal 4 straipsnio 1 dalies h punkte nurodytus teisės aktus, neįskaitant I priede nurodytų specialių vaiko gimimo pašalpų;
- ii) pašalpos šeimai reiškia periodišką išmoką pinigais, kurių skyrimas priklauso tikrai nuo šeimos narių skaičiaus ir, kur reikia, nuo jų amžiaus;
- v) išmokos mirties atveju reiškia bet kurias vienkartinę išmokas mirties atveju, neįskaitant t punkte nurodytų vienkartinę išmokų.

2 straipsnis

Asmenys, kuriems taikomas šis reglamentas

1. Šis reglamentas taikomas darbuotojams, kuriems yra ar buvo taikomi vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai ir kurie yra vienos iš valstybių narių piliečiai arba asmenys be pilietybės ar pabėgėliai, gyvenantiems vienos iš valstybių narių teritorijoje, taip pat jų šeimos nariams ir maitintojo netekusiems asmenims.

2. Be to, šis reglamentas taikomas darbuotojų, kuriems buvo taikomi vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai, maitintojo netekusiems asmenims, nepaisant tokių darbuotojų nacionalinės priklausomybės, jeigu maitintojo netekę asmenys yra vienos iš valstybių narių piliečiai arba asmenys be pilietybės ar pabėgėliai, gyvenantys vienos iš valstybių narių teritorijoje.

3. Šis reglamentas taikomas valstybės tarnautojams ir pagal teisės aktus jiems prilygintiems asmenims, jeigu jiems taikomi arba buvo taikomi valstybės narės teisės aktai, kuriems galioja šis reglamentas.

3 straipsnis

Vienodų sąlygų taikymas

1. Laikantis šio reglamento specialių nuostatų, vienos iš valstybių narių teritorijoje gyvenantiems asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, pagal bet kurios valstybės narės teisės aktus priklauso tos pačios prievolės ir jie naudojami tomis pačiomis teisėmis į išmokas kaip ir tos valstybės piliečiai.

2. 1 dalies nuostatos taikomos teisei rinkti socialinės apsaugos įstaigų narius arba dalyvauti juos skiriant, tačiau nedaro poveikio bet kurios valstybės narės teisinėms nuostatomis, susijusioms su teise būti renkamais arba skyrimo metodais.

3. Išskyrus, kas nustatyta II priede, pagal 7 straipsnio 2 dalies c punktą toliau galiojančios socialinės apsaugos konvencijos ir pagal 8 straipsnio 1 dalį sudarytos konvencijos taikomos visiems asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas.

4 straipsnis

Reguliavimo sritis

1. Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:

- ligos ir motinystės išmokas;
- invalidumo išmokas, įskaitant tas, kurios skirtos darbingumui išsaugoti ar atgauti;
- senatvės išmokas;
- išmokas maitintojo netekusiems asmenims;
- išmokas dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų;
- išmokas mirties atveju;
- bedarbio išmokas;
- išmokas šeimai.

2. Šis reglamentas taikomas visoms bendrosioms ir specialioms socialinės apsaugos sistemoms, nepaisant to, ar jos susijusios ar nesusijusios su įmokų mokėjimu, bei sistemoms, susijusioms su darbdavio ar laivo savininko atsakomybe mokant 1 dalyje nurodytas išmokas.

3. Šio reglamento III antraštinės dalies nuostatos neturi poveikio bet kurios valstybės narės teisinėms nuostatomis dėl laivo savininko prievolių.

4. Šis reglamentas netaikomas socialinei ir medicininei paramai, išmokų karo aukoms ar dėl jo pasekmių sistemoms, taip pat valstybės tarnautojų ir jiems prilygintų asmenų specialioms sistemoms.

5 straipsnis

Valstybių narių pranešimai apie šio reglamento taikymo sritį

Valstybės narės apie 4 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus specialius teisės aktus ir specialias sistemas, 50 straipsnyje nurodytas minimalias išmokas bei 77 ir 78 straipsniuose nurodytas išmokas turi pranešti ir paskelbti pagal 96 straipsnio nuostatas.

6 straipsnis

Socialinės apsaugos konvencijos, kurias pakeičia šis reglamentas

Laikantis šio reglamento 7, 8 straipsnių ir 46 straipsnio 4 dalies nuostatų, asmenims ir dalykams, kuriuos jis apima, pastarasis pakeičia bet kurios socialinės apsaugos konvencijos nuostatas, kurių privalo laikytis:

- a) tikrai dvi ar daugiau valstybių narių arba
- b) bent dvi valstybės narės ir viena ar daugiau kitų valstybių, kai tvarkant atitinkamus dalykus nedalyvauja nė vienos iš pastarųjų valstybių įstaiga.

7 straipsnis

Tarptautinės nuostatos, kurioms neturi poveikio šis reglamentas

1. Šis reglamentas neturi poveikio išipareigojimams, kurie iškyla iš:

- a) bet kurios Tarptautinės darbo konferencijos priimtoms konvencijoms, kuri išgaliojo ratifikavus vienai ar daugiau valstybių narių;
- b) Europos socialinės apsaugos laikinųjų susitarimų, kuriuos 1953 metų gruodžio 11 d. sudarė Europos Tarybos valstybės narės.

2. Nepaisant 6 straipsnio nuostatų, toliau galioja:

- a) 1950 m. liepos 27 d. susitarimas dėl Reino upeivių socialinės apsaugos, pataisytas 1961 m. vasario 13 d.;
- b) 1956 m. liepos 9 d. Europos konvencija dėl tarptautinio transporto darbuotojų socialinės apsaugos;
- c) II priede išvardytos socialinės apsaugos konvencijos.

8 straipsnis

Valstybių narių sudaromos konvencijos

1. Kur reikia, dvi ar daugiau valstybių narių, remdamosi šio reglamento principais ir esme, viena su kita gali sudaryti konvencijas.

2. Kiekviena valstybė narė pagal 96 straipsnio 1 dalį praneša apie bet kurią su kita valstybe narę pagal 1 dalies nuostatas sudarytą konvenciją.

9 straipsnis

Savanoriško ar neprivalomo nuolatinio draudimo pripažinimas

1. Bet kurios valstybės narės teisinės nuostatos, pagal kurias savanoriškas ar neprivalomas draudimas pripažįstamas priklausomai nuo gyvenimo šios valstybės teritorijoje, netaikomos darbuotojams, kuriems taikomas šis reglamentas ir gyvenantiems kitos valstybės narės teritorijoje, jeigu jiems kažkurio jų darbinio amžiaus metu buvo taikomi pirmosios valstybės teisės aktai.

2. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus savanoriškas ar neprivalomas nuolatinis draudimas pripažįstamas priklausomai nuo draudimo laikotarpių įgijimo, sumuojami visi tokie laikotarpiai, įskaitant įgytus pagal kitos valstybės narės teisės aktus, tartum jie būtų įgyti pagal pirmosios valstybės teisės aktus.

10 straipsnis

Gyvenamosios vietos sąlygos atsisakymas. Privalomo draudimo poveikis įmokų kompensavimui

1. Jeigu šiame reglamente nenustatyta kitaip, invalidumo, senatvės ar maitintojo netekimo išmokos pinigais, pensijos dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų bei išmokos mirties atveju, įgytos pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, negali būti kaip nors sumažinamos, pakeičiamos, sustabdomas ir nutraukiamas jų mokėjimas ar išieškamos vien dėl to, kad jų gavėjas gyvena kitos valstybės narės teritorijoje nei ta, kurioje yra įstaiga, atsakinga už išmokų mokėjimą.

Ankstesnė pastraipa taip pat taikoma vienkartinėms išmokoms, mokamoms tais atvejais, kai našlys ar našlė, kurie turėjo teisę į maitintojo netekimo pensiją, dar kartą veda ar išteka.

2. Jeigu valstybės narės teisės aktais nustatyta, kad įmokų kompensavimas priklauso nuo privalomo draudimo atitinkamam asmeniui nutraukimo, ši sąlyga netaikoma įvykdyta tol, kol atitinkamas asmuo kaip darbuotojas privalomu draudimu yra apdraustas pagal kitos valstybės narės teisės aktus.

11 straipsnis

Išmokų perskaičiavimas

Valstybės narės teisės aktuose nustatytos išmokų perskaičiavimo taisyklės taikomos išmokoms, mokamoms pagal tuos teisės aktus remiantis šio reglamento nuostatomis.

12 straipsnis

Išmokų sutapimo išvengimas

1. Šis reglamentas negali nei suteikti, nei išsaugoti teisės gauti kelias tos pačios rūšies išmokas už vieną ir tą patį privalomodrau-

dimo laikotarpį. Tačiau ši nuostata netaikoma išmokoms invalidumo, senatvės, mirties atvejais (pensijoms) ar išmokoms dėl profesinės ligos, kurias skiria dviejų ar daugiau valstybių narių įstaigos pagal 41 straipsnį, 43 straipsnio 2 ir 3 dalis, 46, 50 ir 51 straipsnius arba 60 straipsnio 1 dalies b punktą.

2. Valstybės narės teisinės nuostatos dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo joms sutapus su kitomis socialinės apsaugos išmokomis arba kitomis pajamomis gali būti taikomos ir tuo atveju, jei teisė gauti tokias išmokas buvo įgyta pagal kitos valstybės narės teisės aktus arba jei tokios pajamos buvo gautos kitos valstybės narės teritorijoje. Tačiau ši nuostata netaikoma, kai atitinkamas asmuo gauna tos pačios rūšies išmokas, susijusias su invalidumo, senatvės, mirties (pensijos) ar profesinės ligos atvejais, kurias skiria dviejų ar daugiau valstybių narių įstaigos pagal 46, 50, 51 straipsnius arba 60 straipsnio 1 dalies b punktą.

3. Valstybės narės teisinės nuostatos dėl išmokų sumažinimo, jų mokėjimo sustabdymo ar nutraukimo asmeniui, gaunančiam invalidumo išmokas ar priešlaikines senatvės išmokas, kai jis užsiima darbine ar profesine veikla, gali šiam asmeniui būti taikomos ir tuo atveju, jei jis užsiima veikla kitos valstybės narės teritorijoje.

4. Jeigu Nyderlandų įstaiga pagal 57 straipsnio 3 dalies c punktą arba 60 straipsnio 2 dalies a punktą privalo dalyvauti padengiant išlaidas už išmokas dėl profesinių ligų, mokamas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, tai pagal Nyderlandų teisės aktus mokama invalidumo pensija sumažinama tokiu dydžiu, kuris mokėtinas kitos valstybės narės įstaigai, atsakingai už išmokų dėl profesinės ligos skyrimą.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

TAIKYTINŲ TEISĖS AKTŲ NUSTATYMAS

13 straipsnis

Bendrosios taisyklės

1. Darbuotojams, kuriems taikomas šis reglamentas, taikomi tik vienos valstybės narės teisės aktai. Tie teisės aktai nustatomi remiantis šios antraštinės dalies nuostatomis.

2. Laikantis 14 — 17 straipsnių nuostatų:

a) vienos valstybės narės teritorijoje dirbančiam darbuotojui taikomi tos valstybės teisės aktai, net jeigu jis gyvena kitos

valstybės narės teritorijoje arba įmonės ar asmens, kurioje ar pas kurį jis dirba, registruota buveinė ar veiklos vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje;

b) laive, kuris plaukioja su valstybės narės vėliava, dirbančiam darbuotojui taikomi tos valstybės teisės aktai;

c) valstybės tarnautojams ir jiems prilygintiems asmenims taikomi tos valstybės narės teisės aktai, kurie galioja juos į darbą priėmusiai administracijai;

d) darbuotojas, pašauktas arba pakartotinai pašauktas į tarnybą valstybės narės ginkluotosiose pajėgose, išsaugo darbuotojo statusą ir jam taikomi tos valstybės teisės aktai; jeigu pagal tuos teisės aktus teisių įgijimas priklauso nuo įgytų draudimo laikotarpių iki tokios tarnybos pradžios arba paleidimo iš jos, tai įskaitomi reikalingi draudimo laikotarpiai, įgyti pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum draudimo laikotarpiai būtų įgyti pagal pirmosios valstybės teisės aktus.

atstovybėje dirbančiam darbuotojui taikomi tos valstybės narės, kurios teritorijoje yra tas filialas ar nuolatinė atstovybė, teisės aktai;

ii) jeigu darbuotojas pagrindinai dirba valstybės narės, kurioje jis gyvena, teritorijoje, jam taikomi tos valstybės narės teisės aktai, net jeigu įmonė, kurioje jis dirba, neturi toje teritorijoje savo registruotos buveinės ar veiklos vietos, filialo arba nuolatinės atstovybės;

14 straipsnis

Specialiosios taisyklės

13. straipsnio 2 dalies a punktas taikomas laikantis šių išimčių arba sąlygų:

a) i) darbuotojui, kuris paprastai dirba valstybės narės teritorijoje esančioje įmonėje ir kurį ji išsiunčia į kitos valstybės narės teritoriją dirbti tos įmonės naudai, toliau taikomi pirmosios valstybės narės teisės aktai, su sąlyga, kad numatyta darbo trukmė neviršija dvylika mėnesių ir jis nesiunčiamas pakeisti kito darbuotojo, kurio komandiruotės laikas baigėsi;

i) valstybės narės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktai, jeigu jis dirba iš dalies toje teritorijoje arba jeigu jį yra pasamdžiusios kelios įmonės ar keli darbdaviai, kurių registruotos buveinės ar veiklos vieta yra įvairių valstybių narių teritorijoje;

ii) jeigu dėl nenumatytų aplinkybių darbas trunka ilgiau, negu pradžioje buvo numatyta, ir viršija dvylika mėnesių, pirmosios valstybės narės teisės aktai taikomi iki darbo pabaigos, su sąlyga, kad valstybės narės, į kurios teritoriją atitinkamas darbuotojas yra komandiruotas, kompetentinga valdžios institucija arba tos institucijos įgaliotoji įstaiga duoda savo sutikimą; sutikimo turi būti prašoma baigiantis pradiniam dvylikos mėnesių laikotarpiui. Tačiau sutikimas negali būti duodamas ilgesniam negu dvylikos mėnesių laikotarpiui;

ii) valstybės narės, kurios teritorijoje yra jį pasamdžiusios įmonės ar asmens registruota buveinė arba veiklos vieta, teisės aktai, jeigu jis negyvena nė vienos valstybės narės, kurioje jis užsiima savo veikla, teritorijoje;

b) dviejų ar daugiau valstybių narių teritorijoje tarptautinio transporto srityje dirbančiam darbuotojui, kuris yra keliaujančio ar skraidymo personalo narys įmonėje, kuri pagal nuomos sutartį atlygintinai ar savo sąskaita teikia transporto paslaugas veždama keleivius ar krovinius automobiliais, geležinkeliu, oro transportu ar vidaus vandenų keliais ir kurios registruota buveinė ar veiklos vieta yra valstybės narės teritorijoje, taikomi pastarosios valstybės teisės aktai su šiais apribojimais:

d) darbuotojui, dirbančiam vienos valstybės narės teritorijoje esančioje įmonėje, kurios registruota buveinė ar veiklos vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje ir kuri vykdo veiklą abiejų šių valstybių teritorijoje, taikomi tos valstybės narės, kurios teritorijoje yra tos įmonės registruota buveinė ar veiklos vieta, teisės aktai.

2. 13 straipsnio 2 dalies b punktas taikomas laikantis šių išimčių ir sąlygų:

i) jeigu minėtoji įmonė turi filialą arba nuolatinę atstovybę valstybės narės teritorijoje, kitoje nei ta, kurioje yra jos registruota buveinė ar veiklos vieta, tokiam filiale ar

a) darbuotojui, pasamdytam įmonės, kurioje jis paprastai dirba valstybės narės teritorijoje arba laive, plaukiojančiame su valstybės narės vėliava, kurį ta įmonė siunčia į laivą, plaukiojantį su kitos valstybės narės vėliava, dirbti įmonės naudai, laikantis šio straipsnio 1 dalies a punkto sąlygų, ir toliau taikomi

pirmosios valstybės narės teisės aktai;

b) darbuotojui, kuris nuolat nedirba jūroje, tačiau dirba valstybės narės teritoriniuose vandenyse arba jos uoste laive, plaukiojančiame su kitos valstybės narės vėliava, taikomi pirmosios valstybės narės teisės aktai;

c) darbuotojui, dirbančiam laive, plaukiojančiame su valstybės narės vėliava, ir gaunančiam atlyginimą už šį darbą iš įmonės ar asmens, kurio registruota buveinė ar veiklos vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje, taikomi pastarosios valstybės teisės aktai, jeigu asmuo gyvena tos valstybės teritorijoje; įmonė ar asmuo, mokantis atlyginimą, taikant minėtuosius teisės aktus laikomas darbdaviu.

3. Valstybės narės teisinės nuostatos, pagal kurias darbine ar profesine veikla užsiimančiam pensininkui privalomas draudimas dėl šios veiklos netaikomas, taip pat taikomos pensininkui, kurio pensija buvo įgyta pagal kitos valstybės narės teisės aktus.

15 straipsnis

Savanoriško ar neprivalomo nuolatinio draudimo taisyklės

1. 13 ir 14 straipsnių nuostatos netaikomos savanoriškam ar neprivalomam nuolatiniam draudimui.

2. Jeigu taikant dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus draudimas sutampa:

— pagal privalomo draudimo sistemą ir vieną ar daugiau savanoriškojo ar neprivalomo nuolatinio draudimo sistemas, atitinkamam asmeniui taikoma tikta privalomojo draudimo sistema,

— pagal dvi ar daugiau savanoriško ar neprivalomo nuolatinio draudimo sistemas, atitinkamas asmuo gali prisijungti tik prie tos savanoriško ar neprivalomo nuolatinio draudimo sistemos, kurią jis pasirinko.

3. Tačiau invalidumo, senatvės ir mirties (pensijų) atžvilgiu atitinkamas asmuo gali pasirinkti valstybės narės savanorišką ar neprivalomą nuolatinio draudimo sistemą, net jeigu privalomas draudimas jam taikomas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, kiek tokių sutapimą aiškiai ar numanomai pripažįsta pirmoji valstybė narė.

Atitinkamas asmuo, kuris nori prisijungti prie savanoriško ar neprivalomo nuolatinio draudimo sistemos valstybėje narėje, kurios teisės aktai, be tokio draudimo, leidžia ir papildomą neprivalomą draudimą, gali prisijungti tik prie pastarojo.

16 straipsnis

Specialiosios taisyklės, taikomos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims bei Europos Bendrijų pagalbiniais darbuotojams

1. 13 straipsnio 2 dalies a punktas taikomas diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims bei tokių atstovybių ar įstaigų darbuotojų privačiai samdomiems asmenims.

2. Tačiau darbuotojai, kuriems taikoma 1 dalis ir kurie yra siunčiančiosios ar priimančiosios valstybės narės piliečiai, gali pasirinkti, kad jiems būtų taikomi šios valstybės teisės aktai. Tokia pasirinkimo teisė gali būti pratęsta kiekvienų kalendorinių metų pabaigoje ir neturi grįžtamosios galios.

3. Europos Bendrijų pagalbiniai darbuotojai gali pasirinkti, kad visų nuostatų atžvilgiu jiems būtų taikomi valstybės narės, kurios teritorijoje jie pagal darbo sutartį dirba, arba valstybės narės, kurios teisės aktai jiems pastaruoju metu buvo taikomi, arba valstybės narės, kurios piliečiai jie yra, teisės aktai, išskyrus nuostatas, susijusias su pašalpomis šeimai, kurių skyrimas reguliuojamas pagal tiems darbuotojams taikomas įdarbinimo sąlygas. Ši pasirinkimo teisė, kuria galima pasinaudoti tik vieną kartą, taikoma nuo įsidarbinimo dienos.

17 straipsnis

13 — 16 straipsnių nuostatų išimtyms

Dvi ar daugiau valstybių narių arba šių valstybių kompetentingos valdžios institucijos bendru susitarimu gali nustatyti 13 — 16 straipsnių nuostatų taikymo išimtis atskiriems darbuotojams ar darbuotojų grupėms.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

SPECIALIOSIOS NUOSTATOS, SUSIJUSIOS SU ĮVAIRIOMIS IŠMOKŲ KATEGORIJOMIS

1 SKYRIUS

LIGA IR MOTINYSTĖ

1 skirsnis

Bendrosios nuostatos

18 straipsnis

Draudimo laikotarpių sumavimas

1. Kai pagal valstybės narės teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išsaugojimas ar atgavimas priklauso nuo draudimo laikotarpių įgijimo, tos šalies kompetentinga įstaiga sumuoja reikiamo dydžio draudimo laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum jie būtų įgyti pagal jos šalies teisės aktus.

2. 1 dalies nuostatos galioja sezoniniams darbuotojams netgi ir laikotarpiams prieš draudimo pertrauką, viršijančią kompetentingos valstybės teisės aktais nustatytą leistiną tokios pertraukos trukmę, tačiau su sąlyga, kad atitinkamo darbuotojo draudimo pertraukos laikotarpis neviršija keturių mėnesių.

2 skirsnis

Darbuotojai bei jų šeimos nariai

19 straipsnis

Gyvenimas valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė.
Bendrosios taisyklės

1. Darbuotojas, gyvenantis valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, įvykdęs kompetentingos valstybės teisės aktais nustatytas sąlygas teisei į išmokas įgyti, kur reikia atsižvelgiant į 18 straipsnio nuostatas, toje valstybėje, kurioje jis gyvena, gauna:

- išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos sąskaita teikia gyvenamosios vietos įstaiga pagal tos įstaigos administruojamus teisės aktus, tartum jis būtų joje apdraustas;
- išmokas pinigais, kurias moka kompetentinga įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus. Tačiau kompetentingos įstaigos ir gyvenamosios vietos įstaigos susitarimu tas išmokas

pagal kompetentingos valstybės teisės aktų nuostatas gali mokėti pastaroji įstaiga pirmosios įstaigos sąskaita.

2. 1 dalies a punkto nuostatos analogiškai taikomos šeimos nariams, gyvenantiems valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, jeigu jie neturi teisės į tokias išmokas pagal valstybės, kurios teritorijoje jie gyvena, teisės aktus.

20 straipsnis

Pasienio darbuotojai ir jų šeimos nariai

Specialiosios taisyklės

Pasienio darbuotojas taip pat gali gauti išmokas kompetentingos valstybės teritorijoje. Kompetentinga įstaiga tokias išmokas moka pagal tos valstybės teisės aktus, tartum darbuotojas ten gyventų. Jo šeimos nariai išmokas natūra gauna pagal tas pačias sąlygas; tačiau šių išmokų gavimas, išskyrus neatidėliotinus atvejus, priklauso nuo atitinkamų valstybių arba tų valstybių kompetentingų valdžios institucijų susitarimo, arba, jeigu jo nėra, gavus išankstinį kompetentingos įstaigos sutikimą.

21 straipsnis

Buvimas ar persikėlimas gyventi į kompetentingą valstybę

1. Darbuotojas ir jo šeimos nariai, nurodyti 19 straipsnyje, būdami kompetentingos valstybės teritorijoje gauna išmokas pagal tos valstybės teisės aktus, tartum jie čia gyventų, net jeigu jie jau yra gavę išmokas už tą patį ligos ar motinystės atvejį iki jų buvimo kompetentingos valstybės teritorijoje. Tačiau ši nuostata netaikoma pasienio darbuotojams ir jų šeimos nariams.

2. Darbuotojas ir jo šeimos nariai, nurodyti 19 straipsnyje, jiems persikėlus gyventi į kompetentingos valstybės teritoriją, išmokas gauna pagal tos valstybės teisės aktus, net jeigu jie jau yra gavę išmokas už tą patį ligos ar motinystės atvejį iki jų persikėlimo.

22 straipsnis

Buvimas už kompetentingos valstybės ribų. Sugrįžimas ar persikėlimas gyventi į kitą valstybę narę ligos ar motinystės metu. Būtinybė vykti į kitą valstybę narę gydytis

1. Darbuotojas, įvykdęs kompetentingos valstybės teisės aktais nustatytas sąlygas teisei į išmoką, kur reikia, atsižvelgiant į 18 straipsnio nuostatas, ir:

- a) pagal kurio būklę reikia, kad jam neatidėliojant būtų mokama išmoka jo buvimo kitos valstybės narės teritorijoje metu arba
- b) kuris, įgijęs teisę gauti kompetentingos įstaigos mokamas išmokas, gavo tos įstaigos leidimą sugrįžti į valstybės narės, kurioje jis gyvena, teritoriją arba persikelti gyventi į kitos valstybės narės teritoriją, arba
- c) kuris gavo kompetentingos įstaigos leidimą išvykti į kitos valstybės narės teritoriją atsižvelgiant į jo sveikatos būklę atitinkamai gydytis, gauna:
 - i) išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos sąskaita teikia buvimo ar gyvenamosios vietos įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus, tartum šioje įstaigoje jis būtų apdraustas; tačiau išmokų teikimo trukmė nustatoma pagal kompetentingos valstybės teisės aktus;
 - ii) išmokas pinigais, kurias moka kompetentinga įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus. Tačiau kompetentingos įstaigos ir buvimo ar gyvenamosios vietos įstaigos susitarimu tokias išmokas pagal kompetentingos valstybės teisės aktus gali mokėti pastaroji įstaiga pirmosios sąskaita.

2. Leidimą, kuris reikalingas pagal 1 dalies b punktą, galima atsisakyti išduoti tik tuo atveju, jeigu nustatoma, kad atitinkamo asmens persikėlimas gali pakenkti jo sveikatai arba gydymo kursui.

Negalima atsisakyti išduoti leidimo, kurio reikalaujama pagal 1 dalies c punktą, tuo atveju, kai atitinkamas asmuo negali gauti atitinkamo gydymo valstybės narės, kurioje jis gyvena, teritorijoje.

3. 1 ir 2 dalių nuostatos taikomos darbuotojo šeimos nariams dėl išmokų natūra.

4. Tai, kad 1 dalies nuostatos taikomos darbuotojui, nedaro poveikio jo šeimos narių teisei į išmokas.

23 straipsnis

Išmokų pinigais apskaičiavimas

1. Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus išmokos pinigais apskaičiuojamos remiantis algos ar darbo užmokesčio vidurkiu, kompetentinga įstaiga tokią algos ar darbo užmokesčio vidurkį nustato tik pagal tokią algą ar darbo užmokestį, dėl kurio buvo patvirtinta, kad jis buvo išmokėtas už laikotarpį, įgytus pagal minėtus teisės aktus.

2. Valstybės narės, kurios teisės aktais nustatyta, kad išmokos pinigais apskaičiuojamos remiantis pastovia alga ar darbo užmokesčiu, kompetentinga įstaiga atsižvelgia tik į pastovią algą ar darbo užmokestį arba, kur reikia, į pastovių algų ar darbo užmokesčių vidurkį, gautą už laikotarpį, įgytus pagal minėtus teisės aktus.

3. Valstybės narės, kurios teisės aktais nustatyta, kad išmokų pinigais dydžio kitimas priklauso nuo šeimos narių skaičiaus, kompetentinga įstaiga taip pat atsižvelgia į atitinkamo asmens šeimos narius, gyvenančius kitos valstybės narės teritorijoje, tartum jie gyventų kompetentingos valstybės teritorijoje.

24 straipsnis

Stambios išmokos natūra

1. Jeigu darbuotojo ar jo šeimos narių teisę į protezus, brangesnes medicinos paslaugas arba kitas stambias išmokas natūra buvo pripažinusi valstybės narės įstaiga iki jo apdraudimo kitos valstybės narės įstaigoje, minėtasis darbuotojas tokias išmokas gauna pirmosios įstaigos sąskaita netgi ir tuo atveju, kai jos teikiamos po to, kai jis apdraudžiamas antrojoje įstaigoje.

2. Administracinė komisija parengia sąrašą išmokų, kurioms taikomos 1 dalies nuostatos.

3 skirsnis

Bedarbiai ir jų šeimos nariai

25 straipsnis

1. Bedarbis, kuriam taikomos 69 straipsnio 1 dalies ir 71 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunkčio antrojo sakinio nuostatos ir

kuris pagal kompetentingos valstybės teisės aktais nustatytas sąlygas įgijo teisę gauti išmokas natūra ir pinigais, kur reikia, atsižvelgiant į 18 straipsnio nuostatas, už 69 straipsnio 1 dalies c punkte numatytus laikotarpius gauna:

- a) išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos sąskaita teikia valstybės narės, kurioje jis ieško darbo, įstaiga pagal pastarosios teisės aktus, tartum jis būtų joje apdraustas;
- b) išmokas pinigais, kurias moka kompetentinga įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus. Tačiau kompetentingos įstaigos ir valstybės narės, kurioje jis ieško darbo, įstaigos susitarimu pagal kompetentingos valstybės teisės aktus išmokas gali mokėti pastaroji įstaiga pirmosios įstaigos sąskaita. Bedarbio išmokos pagal 69 straipsnio 1 dalį nemokamos už tą laikotarpį, už kurį yra gaunamos išmokos pinigais.

2. Visiškas bedarbis, kuriam taikomos 71 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunkčio nuostatos arba 71 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunkčio pirmasis sakinys, išmokas natūra ir pinigais gauna pagal valstybės narės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktus, tartum tie teisės aktai jam būtų buvę taikomi jo paskiausio darbo metu, kur reikia, atsižvelgiant į 18 straipsnio nuostatas; tokių išmokų išlaidas turi padengti gyvenamosios vietos šalies įstaiga.

3. Jeigu bedarbis atitinka valstybės narės, kuri yra atsakinga už bedarbio išmokų išlaidas, teisės aktų sąlygas, suteikiančias teisę gauti išmokas natūra, kur reikia, atsižvelgiant į 18 straipsnio nuostatas, tai jo šeimos nariai tokias išmokas gauna neatsižvelgiant į tai, kurios valstybės narės teritorijoje jie gyvena ar būna. Tokias išmokas moka gyvenamosios ar buvimo vietos įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus valstybės narės, kuri yra atsakinga už bedarbio išmokų išlaidas, kompetentingos įstaigos sąskaita.

4. Nepažeidžiant valstybės narės teisės aktų nuostatų, leidžiančių pratęsti laikotarpį, už kurį gali būti skiriamos ligos išmokos, 1 dalyje nustatytą laikotarpį *force majeure* atveju kompetentinga įstaiga gali pratęsti neviršydama laikotarpio, nustatyto tos įstaigos administruojamuose teisės aktuose.

4 skirsnis

Pareiškėjai pensijai gauti ir jų šeimos nariai

26 straipsnis

Teisė į išmokas natūra tuo atveju, kai prarandama teisė į išmokas iš paskiausios kompetentingos įstaigos

1. Darbuotojas, jo šeimos nariai ar maitintojo netekę asmenys, kurie prašymo nagrinėjimo laikotarpiu praranda teisę į išmokas natūra pagal paskiausios kompetentingos valstybės narės teisės aktus, nepaisant to, ir toliau gauna tokias išmokas laikantis šių sąlygų: išmokos natūra teikiamos pagal valstybės narės, kurios teritorijoje atitinkamas asmuo ar asmenys gyvena, teisės aktus, su sąlyga, kad jie turi teisę gauti išmokas pagal tuos teisės aktus arba turėtų teisę į jas pagal kitos valstybės narės teisės aktus, jeigu jie gyventų tos valstybės teritorijoje, kur reikia atsižvelgiant į 18 straipsnio nuostatas.

2. Pareiškėjas pensijai gauti, turintis teisę į išmokas natūra pagal valstybės narės teisės aktus, pagal kuriuos atitinkamas asmuo turi mokėti ligos draudimo įmokas jo prašymo pensijai gauti nagrinėjimo laikotarpiu, teisės į išmokas natūra netenka pasibaigus antrajam mėnesiui, už kurį jis nesumokėjo mokėtinų įmokų.

3. Už išmokų natūra pagal šio straipsnio 1 dalį mokėjimą yra atsakinga įstaiga, renkanti įmokas pagal 2 dalį; tuo atveju, kai pagal 2 dalį įmokos nemokamos, atsakinga už išmokų natūra išlaidas įstaiga, paskyrusi pensiją pagal 28 straipsnį, kompensuoja gyvenamosios vietos įstaigos išlaidas už suteiktas išmokas.

5 skirsnis

Pensininkai ir jų šeimos nariai

27 straipsnis

Pensijos, mokėtinos pagal kelių valstybių teisės aktus, kai teisė į išmokas natūra įgyta gyvenamosios vietos šalyje

Pensininkas, turintis teisę gauti pensijas pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus ir turintis teisę į išmokas natūra pagal valstybės narės, kurioje jis gyvena, teisės aktus, kur reikia

atsižvelgiant į 18 straipsnio ir V priedo nuostatas, kartu su savo šeimos nariais šias išmokas gauna iš gyvenamosios vietos įstaigos ir tos įstaigos sąskaita, tartum jis būtų pensininkas, kuriam pensija mokama tikrai pagal pastarosios valstybės teisės aktus.

28 straipsnis

Pensijos, mokėtinos pagal vienos ar daugiau valstybių teisės aktus, kai teisė į išmokas natūra gyvenamosios vietos šalyje neįgyta

1. Pensininkas, turintis teisę gauti pensiją ar pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus ir neturintis teisės gauti išmokas natūra pagal valstybės narės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktus, nepaisant to, gauna tokias išmokas už save ir savo šeimos narius, jeigu, kur reikia atsižvelgiant į 18 straipsnio ir V priedo nuostatas, jis turėtų teisę jas gauti pagal valstybės narės arba bent jau vienos iš valstybių narių, kompetetingos mokėti pensiją, teisės aktus, jeigu jis gyventų tos valstybės teritorijoje. Išmokas 2 dalyje nurodytos įstaigos sąskaita teikia gyvenamosios vietos įstaiga, tartum atitinkamas asmuo būtų pensininkas pagal tos valstybės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktus ir turėtų teisę į išmokas natūra.

2. Tais atvejais, kai taikoma 1 dalis, išmokų natūra išlaidas padengia įstaiga pagal šias taisykles:

- a) tuo atveju, kai pensininkas turi teisę į minėtąsias išmokas tikrai pagal vienos valstybės narės teisės aktus, išlaidas padengia tos valstybės kompetetinga įstaiga;
- b) tuo atveju, kai pensininkas turi teisę į minėtąsias išmokas pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus, jų išlaidas padengia tos valstybės narės, pagal kurios teisės aktus pensininkas įgijo ilgiausią draudimo laikotarpį, kompetetinga įstaiga; jeigu, taikant šią taisyklę, atsakingomis už išmokų išlaidas taptų kelios įstaigos, tas išlaidas padengia ta įstaiga, kurioje pensininkas buvo apdraustas paskiausiai.

29 straipsnis

Šeimos nariai, gyvenantys valstybėje narėje, kitoje nei ta, kurioje gyvena pensininkas. Persikėlimas gyventi į valstybę, kurioje gyvena pensininkas

1. Turinčio teisę gauti pensiją ar pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus pensininko šeimos nariai, gyvenantys

valstybės narės teritorijoje, kitoje nei ta, kurioje gyvena pensininkas, turintis teisę gauti išmokas natūra pagal valstybės narės teisės aktus, tokias išmokas gauna, tartum pensininkas gyventų toje pačioje teritorijoje kaip ir jie. Tokias išmokas teikia šeimos narių gyvenamosios vietos įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus, o jas padengia pensininko gyvenamosios vietos įstaiga.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti šeimos nariai, persikėlę gyventi į valstybės narės teritoriją, kurioje gyvena pensininkas, išmokas gauna pagal tos valstybės teisės aktus, net jeigu jie jau yra gavę išmokas už tą patį ligos ar motinystės atvejį iki jų persikėlimo.

30 straipsnis

Stambios išmokos natūra

24 straipsnio nuostatos pensininkams taikomos analogiškai.

31 straipsnis

Pensininko ir (arba) jo šeimos narių buvimas valstybėje, kitoje nei ta, kurioje jie gyvena

Pensininkas, turintis teisę į pensiją ar pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus ir turintis teisę gauti išmokas natūra pagal vienos iš tų valstybių teisės aktus, kartu su savo šeimos nariais gauna tokias išmokas būdami valstybių narių teritorijoje, kitoje nei viena iš tų, kurioje jie gyvena. Tokias išmokas teikia buvimo vietos įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus pensininko gyvenamosios vietos įstaigos sąskaita.

32 straipsnis

Specialiosios nuostatos dėl atsakomybės už išmokų, skirtų buvusiams pasienio darbuotojams, jų šeimos nariams arba maitintojo netekusiems asmenims, išlaidas

Išmokų, kurios pensininkui, anksčiau buvusiam pasienio darbuotojui arba mirusio pasienio darbuotojo išlaikytiniui, yra numatytos pagal 27 straipsnį, išlaidas ir išmokų, kurios jo šeimos nariams yra numatytos pagal 27 arba 31 straipsnį, išlaidas, jei pasienio darbuotojas tose pareigose dirbo tris mėnesius iki datos, kai jam nuo jo mirties dienos ėmė priklausyti pensija, po lygiai pasidalija pensininko gyvenamosios vietos įstaiga ir įstaiga, kurioje jis buvo paskiausiai apdraustas.

33 straipsnis

Pensininkų mokamos įmokos

Įstaiga, atsakinga už pensijos mokėjimą ir priklausanti valstybei narei, kurioje galiojančiais teisės aktais nustatyti atskaitymai iš pensijos dėl pensininko mokamų įmokų išmokoms natūra padengti, turi teisę atlikti tuos atskaitymus, apskaičiuotus pagal atitinkamus teisės aktus, iš jos mokamų pensijų, tiek, kiek tų išmokų natūra išlaidas pagal 27, 28, 31 ir 32 straipsnius padengia minėtosios valstybės narės įstaiga.

34 straipsnis

Bendrosios nuostatos

27–33 straipsnių nuostatos negalioja pensininkui ar jo šeimos nariams, kurie pagal valstybės narės teisės aktus turi teisę gauti išmokas natūra dėl darbinės ar profesinės veiklos. Tuo atveju, įgyvendinant šį skyrių, atitinkamas asmuo yra laikomas darbuotoju arba darbuotojo šeimos nariu.

6 skirsnis

Įvairios nuostatos

35 straipsnis

Taikytina sistema, kai gyvenamosios ar buvimo vietos šalyje yra kelios sistemos. Ankstesnės ligos. Maksimalus laikotarpis, už kurį mokamos išmokos

1. Kai pagal buvimo ar gyvenamosios vietos šalies teisės aktus yra kelios ligos ar motinystės draudimo sistemos, 19 straipsnio, 21 straipsnio 1 dalies, 22, 25, 26 straipsnių, 28 straipsnio 1 dalies, 29 straipsnio 1 dalies arba 31 straipsnio nuostatos taikomos plieno pramonėje fizinį darbą dirbančius darbuotojus apimančioms sistemoms. Tačiau kai minėtuose teisės aktuose yra nustatyta speciali sistema kalnakasiam ir panašių įmonių darbuotojams, tokios sistemos nuostatos taikomos tai darbuotojų kategorijai ir jų šeimos nariams su sąlyga, kad buvimo ar gyvenamosios vietos įstaiga, iš kurios prašoma išmokos, yra kompetentinga administruoti šią sistemą.

2. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokų mokėjimas priklauso nuo ligos kilmės, tai ši sąlyga netaikoma nei darbuotojui, nei jo šeimos nariams, kuriems taikomas šis reglamentas, nepaisant to, kurios valstybės narės teritorijoje jie gyvena.

3. Jeigu valstybės narės teisės aktais yra nustatytas maksimalus laikotarpis, už kurį mokamos išmokos, tai įstaiga, kuri administruoja tuos teisės aktus, kur reikia, gali atsižvelgti į laikotarpį, už kurį išmokas už tą patį ligos ar motinystės atvejį jau mokėjo kitos valstybės narės įstaiga.

7 skirsnis

Atsiskaitymai tarp įstaigų

36 straipsnis

1. Nepažeidžiant 32 straipsnio nuostatų, išlaidos už išmokas natūra, kurias pagal šį skyrių teikia vienos valstybės narės įstaiga kitos valstybės narės įstaigos sąskaita, turi būti visiškai kompensotos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos kompensuojamos sumos apskaičiuojamos ir mokamos remiantis 97 straipsnyje nurodyto įgyvendinimo reglamento nustatyta tvarka pateikus faktinių išlaidų patvirtinimą arba fiksuoto dydžio vienkartiniais mokėjimais.

Pastaruoju atveju tokie fiksuoto dydžio mokėjimai turi garantuoti, kad kompensuojamos sumos, kiek įmanoma, atitiktų faktines išlaidas.

3. Dvi ar daugiau valstybės narės ar tų valstybių kompetentingos valdžios institucijos gali nustatyti kitus atsiskaitymo būdus arba atsakyti bet kokio atsiskaitymo tarp jų jurisdikcijai priklausančių įstaigų.

2 SKYRIUS

INVALIDUMAS

1 skirsnis

Darbuotojai, kuriems taikomi tik tie teisės aktai, pagal kuriuos invalidumo išmokų dydis nepriklauso nuo draudimo laikotarpių trukmės

37 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Darbuotojas, kuriam paeiliui ar pakaitomis buvo taikomi dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktai ir kuris įgijo draudimo laikotarpius tik pagal tuos teisės aktus, pagal kuriuos invalidumo pensijos dydis nepriklauso nuo draudimo laikotarpių trukmės, išmokas gauna pagal 39 straipsnį. Šis straipsnis neturi

įtakos pensijų padidinimams ar priedams, kurie skiriami už vaikus pagal 8 skyriaus nuostatas.

2. III priede yra išvardyti 1 dalyje nurodyti teisės aktai, kurie galioja kiekvienos atitinkamos valstybės narės teritorijoje.

38 straipsnis

Draudimo laikotarpių sumavimas

1. Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išsaugojimas ar atgavimas priklauso nuo draudimo laikotarpių įgijimo, kompetentinga įstaiga, kiek reikia, sumuoja draudimo laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum jie būtų įgyti pagal jos administruojamus teisės aktus.

2. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus kai kurių išmokų skyrimas priklauso nuo draudimo laikotarpių, įgytų, kur reikia, konkrečiame darbe, skiriant šias išmokas sumuojami tik tokie draudimo laikotarpiai, kurie pagal kitų valstybių narių teisės aktus buvo įgyti pagal atitinkamą sistemą arba, jei tokios sistemos nėra, dirbant pagal tą pačią profesiją arba, kur reikia, dirbant tokį patį darbą. Jeigu, taip susumavus įgytus laikotarpius, atitinkamas asmuo neatitinka sąlygų šioms išmokoms gauti, šie laikotarpiai sumuojami skiriant išmokas pagal bendrąją sistemą arba, jei tokia sistema netaikytina, atitinkamai pagal fizinio arba protinio darbo darbuotojams taikomą sistemą.

39 straipsnis

Išmokų skyrimas

1. Valstybės narės, kurios teisės aktai buvo taikomi tuo metu, kai netekus darbingumo buvo nustatytas invalidumas, įstaiga nustato, ar atitinkamas asmuo įvykdė tų teisės aktų sąlygas, suteikiančias teisę gauti išmokas, kur reikia, atsižvelgiant į 38 straipsnio nuostatas.

2. Asmuo, įvykdęs 1 dalyje nustatytas sąlygas, išmokas gauna tiksliai iš minėtosios įstaigos pagal jos administruojamus teisės aktus.

3. Asmuo, kuris neatitinka 1 dalyje nustatytų sąlygų, gauna išmokas, kurias jis dar turi teisę gauti pagal kitos valstybės narės teisės aktus, kur reikia, atsižvelgiant į 38 straipsnio nuostatas.

4. Jeigu pagal 2 ar 3 dalis taikytiniais teisės aktais nustatyta, kad išmokų dydis priklauso nuo šeimos narių, išskyrus vaikų, buvimo, tai kompetentinga įstaiga taip pat atsižvelgia į tuos atitinkamo asmens šeimos narius, kurie gyvena kitos valstybės narės teritorijoje, tartum jie gyventų kompetentingos valstybės teritorijoje.

2 skirsnis

Darbuotojai, kuriems buvo taikomi tiksliai tie teisės aktai, pagal kuriuos invalidumo išmokos dydis priklauso nuo draudimo laikotarpių trukmės, arba šio tipo teisės aktai ir 1 skirsnyje nurodyto tipo teisės aktai

40 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Jeigu darbuotojui paeiliui arba pakaitomis buvo taikomi dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktai, iš kurių bent vienos valstybės teisės aktai nėra 37 straipsnio 1 dalyje nurodyto tipo, tai išmokas jis gauna pagal 3 skyriaus nuostatas, kurios taikomos analogiškai, atsižvelgiant į šio straipsnio 3 dalies nuostatas.

2. Tačiau darbuotojas, kuris dėl darbingumo netekimo po to tapo invalidu tuo metu, kai jam buvo taikomi III priede nurodyti teisės aktai, išmokas gauna pagal 37 straipsnio 1 dalį laikantis dviejų sąlygų:

- kai jis atitinka tų ar kitų to paties tipo teisės aktų sąlygas, kur reikia atsižvelgiant į 38 straipsnio nuostatas, tačiau neatsižvelgiant į draudimo laikotarpius, įgytus pagal III priede nurodytus teisės aktus, ir
- jeigu jis neatitinka sąlygų įgyti teisei į išmokas pagal III priede nurodytus teisės aktus.

3. Valstybės narės įstaigos priimtas sprendimas dėl pareiškėjo invalidumo laipsnio yra privalomas bet kurios kitos valstybės narės atitinkamai įstaigai, su sąlyga, kad toks šių valstybių teisės aktų, susijusių su invalidumo laipsniu, atitikimas yra pripažintas, kaip nurodyta IV priede.

3 skirsnis

Invalidumo pasunkėjimas

41 straipsnis

1. Pasunkėjus darbuotojo, gaunančio išmokas tiksliai pagal vienos valstybės narės teisės aktus, invalidumui, taikomos šios nuostatos:

a) jeigu nuo išmokos mokėjimo pradžios atitinkamam asmeniui nebuvo taikomi kitos valstybės narės teisės aktai, pirmosios valstybės kompetentinga įstaiga privalo skirti išmokas pagal jos administruojamus teisės aktus atsižvelgdama į invalidumo pasunkėjimą;

b) jeigu nuo išmokų mokėjimo pradžios atitinkamam asmeniui buvo taikomi vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktai, tai išmokos, atsižvelgiant į invalidumo pasunkėjimą, jam skiriamos pagal 37 straipsnio 1 dalies arba 40 straipsnio 1 arba 2 dalies nuostatas;

c) jeigu bendra išmokos ar išmokų, mokamų pagal b punktą, suma yra mažesnė už išmoką, kurią atitinkamas asmuo anksčiau gaudavo atsakingos už jos mokėjimą įstaigos sąskaita, tokia įstaiga privalo mokėti priedą, lygų šių dviejų sumų skirtumui;

d) jeigu b punkte nurodytu atveju įstaiga, atsakinga už pradinį nedarbingumą, yra Nyderlandų įstaiga ir jeigu:

i) pasunkinusi invalidumą liga yra ta pati, dėl kurios buvo paskirtos išmokos pagal Nyderlandų teisės aktus;

ii) pagal valstybės narės teisės aktus, kurie atitinkamam asmeniui buvo taikomi paskiausiai, ši liga yra laikoma profesine ir suteikia jam teisę gauti 60 straipsnio 1 dalies b punkte numatytą priedą ir

iii) teisės aktas ar teisės aktai, kurie atitinkamam asmeniui buvo taikomi nuo išmokų mokėjimo pradžios, yra išvardyti III priede;

Nyderlandų įstaiga moka pradinę išmoką ir po invalidumo pasunkėjimo, o išmoka, mokėtina pagal valstybės narės teisės aktus, kurie atitinkamam asmeniui buvo taikomi paskiausiai, sumažinama Nyderlandų mokamos išmokos dydžiu;

e) jeigu b punkte nurodytu atveju atitinkamas asmuo neturi teisės gauti išmokas kitos valstybės narės įstaigos sąskaita, pirmosios valstybės kompetentinga įstaiga privalo skirti išmokas pagal tos valstybės teisės aktus, atsižvelgdama į invalidumo pasunkėjimą ir, kur reikia, į 38 straipsnio nuostatas.

2. Pasunkėjus darbuotojo invalidumui, dėl kurio jis gauna išmokas pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus, išmokos, atsižvelgiant į invalidumo pasunkėjimą, jam skiriamos pagal 40 straipsnio 1 dalies nuostatas.

4 skirsnis

Išmokų mokėjimo atnaujinimas po to, kai jų mokėjimas buvo sustabdytas ar nutrauktas. Invalidumo išmokų pakeitimas senatvės išmokomis

42 straipsnis

Atsakingos už išmokų mokėjimą įstaigos nustatymas tuo atveju, kai atnaujinamas invalidumo išmokų mokėjimas

1. Jeigu išmokų mokėjimas atnaujinamas po jų sustabdymo, jas, nepažeidžiant 43 straipsnio, moka įstaiga ar įstaigos, kurios buvo atsakingos už išmokų mokėjimą jų sustabdymo metu.

2. Jeigu, nutraukus išmokų mokėjimą, atitinkamo asmens padėtis reikalauja tęsti išmokų mokėjimą, jos skiriamos atitinkamai pagal 37 straipsnio 1 dalies arba 40 straipsnio 1 arba 2 dalies nuostatas.

43 straipsnis

Invalidumo išmokų pakeitimas senatvės išmokomis

1. Kur reikia, invalidumo išmokos pakeičiamos senatvės išmokomis pagal valstybės narės arba valstybių narių teisės aktų, kuriais remiantis jos buvo paskirtos, nustatytas sąlygas bei laikantis 3 skyriaus nuostatų.

2. Bet kuri už invalidumo išmokų mokėjimą atsakinga valstybės narės įstaiga, jeigu asmuo, gaunantis invalidumo išmoką, pagal 49 straipsnį gali pateikti prašymą gauti senatvės išmokas pagal kitų valstybių narių teisės aktus, ir toliau tokiam asmeniui moka invalidumo išmokas, į kurias jis turi teisę pagal jos administruojamus teisės aktus, tol, kol tai įstaigai pradedamos taikyti 1 dalies nuostatos.

3. Tačiau, jei 2 dalyje nurodytu atveju invalidumo išmokos buvo skirtos pagal 39 straipsnį, įstaiga, liekanti atsakinga už šių išmokų mokėjimą, gali taikyti 49 straipsnio 1 dalies a punktą, tartum minėtų išmokų gavėjas atitinka atitinkamos valstybės narės teisės

aktuose nustatytas sąlygas teisei į senatvės išmokas įgyti, mokėtiną invalidumo išmokų sumą pakeisdama 46 straipsnio 2 dalies a punkte nurodyta teorine suma.

3 SKYRIUS

SENATVĖ IR MIRTIS (PENSIJOS)

44 straipsnis

Bendrosios nuostatos dėl išmokų skyrimo darbuotojams, kai jiems buvo taikomi dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktai

1. Darbuotojo, kuriam buvo taikomi dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktai, arba jo mirties atveju jo išlaikytinių teisės gauti išmokas nustatomos pagal šio skyriaus nuostatas.

2. Laikantis 49 straipsnio nuostatų, kai pateikiamas prašymas skirti išmoką, išmoka skiriama atsižvelgiant į visus teisės aktus, kurie buvo taikomi darbuotojui. Išimtis šioms taisyklėms daroma tik tuo atveju, kai atitinkamas asmuo aiškiai prašo, kad būtų atidėtas senatvės išmokų, į kurias jis turėtų teisę pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, skyrimas, tačiau su sąlyga, kad, siekiant įgyti teisę į išmokas kitoje valstybėje narėje, nesumuojami laikotarpiai, įgyti pagal tuos teisės aktus.

3. Šis skyrius netaikomas už vaikus skiriamų pensijų arba našlaičių pensijų padidinimams ar priedams, skiriamiems pagal 8 skyrių.

45 straipsnis

Atsižvelgimas į draudimo laikotarpius, įgytus pagal teisės aktus, kurie buvo taikomi darbuotojui dėl teisės į išmokas įgijimo, išsaugojimo ar atgavimo

1. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išsaugojimas ar atgavimas priklauso nuo draudimo laikotarpių įgijimo, tai jos įstaiga, kiek reikia, atsižvelgia į draudimo laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum jie būtų įgyti pagal jos administruojamus teisės aktus.

2. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus kai kurių išmokų skyrimas priklauso nuo draudimo laikotarpių, įgytų pagal atitinkamą

profesiją, priklausančią specialiai sistemai arba, kur reikia, konkrečiame darbe, skiriant šias išmokas sumuojami tik tokie laikotarpiai, kurie pagal kitos valstybės narės teisės aktus buvo įgyti pagal tokią sistemą arba, jei tokios sistemos nėra, dirbant pagal tą pačią profesiją arba, kur reikia, dirbant tą patį darbą. Jeigu, taip susumavus įgytus laikotarpius, atitinkamas asmuo neatitinka sąlygų šioms išmokoms gauti, šie laikotarpiai sumuojami skiriant išmokas pagal bendrąją sistemą arba, jei tokia sistema netaikytina, atitinkamai pagal fizinio arba protinio darbo darbuotojams taikomą sistemą.

3. Jeigu valstybės narės, kuri numato, kad išmokų skyrimas priklauso nuo to, ar draudiminio įvykio metu darbuotojui buvo taikomi jos teisės aktai, teisės aktai nenustato reikalavimo dėl draudimo laikotarpių trukmės įgyjant teisę į išmokas arba skaičiuojant jas, taikant šį skyrių laikoma, kad bet kuriam darbuotojui, kuriam daugiau netaikomi tie teisės aktai, ir toliau taikomi tie teisės aktai draudiminio įvykio metu, jeigu tuo metu jam taikomi kitos valstybės narės teisės aktai arba, jei taip nėra, jis gali pretenduoti į išmokas pagal kitos valstybės narės teisės aktus. Tačiau pastaroji sąlyga laikoma įvykdyta 48 straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju.

46 straipsnis

Išmokų skyrimas

1. Jeigu darbuotojui yra taikomi valstybės narės teisės aktai ir jis atitinka tų teisės aktų sąlygas dėl teisės gauti išmokas, valstybės narės kompetentinga įstaiga pagal savo administruojamus teisės aktus, nesant būtinybės taikyti 45 straipsnio nuostatas, nustato išmokos dydį pagal bendrą draudimo laikotarpių trukmę, į kurią atsižvelgiama pagal šiuos teisės aktus.

Ši įstaiga taip pat apskaičiuoja išmokų dydį, kuris būtų gaunamas taikant taisykles, nurodytas 2 dalies a ir b punktuose. Atsižvelgiama tik į didesnę iš šių dviejų dydžių.

2. Jeigu darbuotojui yra taikomi valstybės narės teisės aktai ir jis neatitinka tų teisės aktų sąlygų dėl teisės gauti išmokas, nebent atsižvelgiama į 45 straipsnio nuostatas, tos valstybės narės kompetentinga įstaiga taiko šias taisykles:

a) įstaiga apskaičiuoja teorinį išmokos dydį, į kurį atitinkamas asmuo galėtų pretenduoti, jei visi draudimo laikotarpiai, įgyti pagal valstybių narių teisės aktus, kurie buvo jam taikomi, buvo įgyti atitinkamoje valstybėje ir pagal jos administruojamus teisės aktus išmokos skyrimo metu. Jeigu pagal šiuos teisės

aktus išmokos dydis nepriklauso nuo įgytų draudimo laikotarpių trukmės, toks dydis laikomas šiame punkte nurodytu teoriniu dydžiu;

47 straipsnis

- b) tada įstaiga, remdamasi ankstesniame punkte minėtu teoriniu dydžiu, nustato faktinį išmokos dydį, pagal santykį tarp draudimo laikotarpių, įgytų iki draudiminio įvykio pagal tos įstaigos administruojamus teisės aktus, trukmės ir bendros draudimo laikotarpių, įgytų iki draudiminio įvykio pagal visų atitinkamų valstybių narių teisės aktus, trukmės;
- c) jeigu bendra draudimo laikotarpių, įgytų iki draudiminio įvykio pagal visų atitinkamų valstybių narių teisės aktus, trukmė yra ilgesnė negu pagal vienos iš tų valstybių teisės aktus nustatytas maksimalus laikotarpis visai išmokai gauti, tos valstybės narės kompetentinga įstaiga, taikydama šios dalies nuostatas, vietoj bendros įgytų laikotarpių trukmės atsižvelgia į šį maksimalų laikotarpį; dėl šio skaičiavimo metodo tai įstaigai negali būti nustatytos išmokos išlaidos, didesnės negu visa išmoka, numatyta pagal jos administruojamus teisės aktus;
- d) tvarka, pagal kurią atsižvelgiama į dvigubus laikotarpius, taikant šioje dalyje išdėstytas skaičiavimo taisykles, nustatoma 97 straipsnyje nurodytame įgyvendinimo reglamente.

3. Atitinkamas asmuo turi teisę gauti bendrą pagal 1 ir 2 dalių nuostatas apskaičiuotą išmokos sumą, ne didesnę nei didžiausias teorinis išmokų dydis, apskaičiuotas pagal 2 dalies a punktą.

Jeigu ankstesnėje pastraipoje nurodytas dydis yra viršijamas, bet kuri įstaiga, taikydama 1 dalį, patikslina savo išmokas dydžiu, atitinkančiu tam tikros išmokos dydžio ir pagal 1 dalį nustatytos bendros išmokų sumos santykį.

4. Jeigu pagal 6 straipsnio b punkte nurodytą daugiašalių socialinės apsaugos konvencijų nuostatas dviejų ar daugiau valstybių narių mokėtinų invalidumo, senatvės ar maitintojo netekimo pensijų bendras dydis yra žemesnis nei tų valstybių narių pagal 1 ir 3 dalis mokėtinas bendras dydis, tai atitinkamam asmeniui taikomos šio skyriaus nuostatos.

Papildomos išmokų skaičiavimo nuostatos

1. Apskaičiuojant 46 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą teorinį dydį taikomos šios taisyklės:

- a) jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokos apskaičiuojamos remiantis algos ar darbo užmokesčio vidurkiu, įmokų vidurkiu, priedų vidurkiu arba draudimo laikotarpiais egzistavusiu pretendentu į išmoką bendros algos ar darbo užmokesčio vidurkiu santykiu su visų apdraustųjų asmenų, išskyrus mokinius, bendros algos ar darbo užmokesčio vidurkiu, tos valstybės kompetentinga įstaiga šiuos vidurkius ar santykius nustato tik remdamasi draudimo laikotarpiais, įgytais pagal minėtosios valstybės teisės aktus, arba pagal bendrą algą ar darbo užmokesčių, kurį atitinkamas asmuo gavo tiksliai per tuos laikotarpius;
- b) jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokos apskaičiuojamos remiantis algos ar darbo užmokesčio, įmokų ar priedų dydžiu, tos valstybės kompetentinga įstaiga algą ar darbo užmokesčių, įmokas ir priedus, kuriuos ji turi įskaityti draudimo laikotarpiams, įgytiems pagal kitų valstybių narių teisės aktus, nustato remdamasi algos ar darbo užmokesčio, įmokų ar priedų, įregistruotų per draudimo laikotarpius, įgytus pagal jos administruojamus teisės aktus, vidurkiu;
- c) jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokos apskaičiuojamos remiantis vidutine alga ar darbo užmokesčiu arba fiksuotu dydžiu, tos valstybės kompetentinga įstaiga algą ar darbo užmokesčių arba fiksuotą dydį, kurį ji turi įskaityti draudimo laikotarpiams, įgytiems pagal kitų valstybių narių teisės aktus, laiko lygiais vidutinei algai ar darbo užmokesčiui arba fiksuotam dydžiui arba, kur reikia, vidutinės algos ar darbo užmokesčio arba fiksuotų dydžių vidurkiui, atitinkančiam draudimo laikotarpius, įgytus pagal jos administruojamus teisės aktus;
- d) jeigu pagal valstybės narės teisės aktus tam tikriems laikotarpiams išmokos apskaičiuojamos remiantis algos ar darbo užmokesčio dydžiu, o kitiems laikotarpiams — remiantis vidutine alga ar darbo užmokesčiu arba fiksuotu dydžiu, kompetentinga įstaiga draudimo laikotarpiams, įgytiems pagal kitų valstybių narių teisės aktus, turi įskaityti algą ar darbo užmokesčių arba fiksuotus dydžius, nustatytus pagal b arba c punktų nuostatas arba, kur reikia, šios algos ar darbo užmokesčio arba

fiksuotų dydžių vidurkius; jeigu visiems laikotarpiams, įgytiems pagal jos administruojamus teisės aktus, išmokos apskaičiuojamos remiantis vidutine alga ar darbo užmokesčiu arba fiksuotu dydžiu, kompetentinga įstaiga draudimo laikotarpiams, įgytiems pagal kitų valstybių narių teisės aktus, įskaitytiną algą ar darbo užmokesčių laiko lygiais teorinei algai ar darbo užmokesčiui, atitinkančiam minėtą vidutinę algą ar darbo užmokesčių arba fiksuotą dydį.

2. Valstybės narės teisinės nuostatos dėl pakartotinio veiksmų, į kuriuos atsižvelgta apskaičiuojant išmokas, įvertinimo taikomos, kur reikia, veiksniams, į kuriuos tos valstybės kompetentinga įstaiga turi atsižvelgti pagal 1 dalies nuostatas kalbant apie draudimo laikotarpius, įgytus pagal kitų valstybių narių teisės aktus.

3. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokų dydis priklauso nuo šeimos narių, kitų nei vaikai, buvimo, tos valstybės kompetentinga įstaiga atsižvelgia į atitinkamo asmens šeimos narius, gyvenančius kompetentingos valstybės teritorijoje.

48 straipsnis

Trumpesni nei vieneri metai draudimo laikotarpiai

1. Nepaisant 46 straipsnio 2 dalies nuostatų, jeigu pagal valstybės narės teisės aktus įgytų draudimo laikotarpių bendra trukmė yra trumpesnė nei vieneri metai ir jeigu pagal tų teisės aktų nuostatas teisė į išmokas neįgyjama atsižvelgiant tik į tokius laikotarpius, tos valstybės įstaiga neprivalo skirti išmokų už tokius laikotarpius.

2. Kiekvienos kitos valstybės narės kompetentinga įstaiga atsižvelgia į 1 dalyje nurodytus laikotarpius taikydama 46 straipsnio 2 dalies, išskyrus b punktą, nuostatas.

3. Jeigu, taikant 1 dalies nuostatas, atitinkamų valstybių visos įstaigos būtų atleistos nuo jų prievolės mokėti išmokas, išmokos skiriamos tik pagal paskutinės iš minėtų valstybių, kurių nustatytos sąlygos įvykdytos, teisės aktus, tartum visi įgyti ir pagal 45 straipsnio 1 ir 2 dalis susumuoti draudimo laikotarpiai būtų įgyti pagal tos valstybės teisės aktus.

49 straipsnis

Išmokų apskaičiavimas, kai atitinkamas asmuo tuo pačiu metu neatitinka visų valstybių narių teisės aktų, pagal kuriuos buvo įgyti draudimo laikotarpiai, nustatytų sąlygų

1. Jeigu atitinkamas asmuo tam tikru laikotarpiu neatitinka visų valstybių narių teisės aktų, kurie jam buvo taikomi, nustatytų

sąlygų išmokoms gauti, tačiau atitinka tik vienos ar kelių iš tų valstybių teisės aktų sąlygas, kur reikia, atsižvelgiant į 45 straipsnio nuostatas, taikomos šios nuostatos:

a) kiekviena kompetentinga įstaiga, administruojanti teisės aktus, kurių sąlygos įvykdytos, mokėtinos išmokos dydį apskaičiuoja pagal 46 straipsnio nuostatas;

b) tačiau:

i) jeigu atitinkamas asmuo atitinka bent dviejų valstybių narių teisės aktų sąlygas, neįskaitant draudimo laikotarpių, įgytų pagal valstybių teisės aktus, kurių sąlygų jis neatitinka, į šiuos laikotarpius taikant 46 straipsnio 2 dalį neatsižvelgiama;

ii) jeigu atitinkamas asmuo atitinka tik vienos valstybės teisės aktų sąlygas, neįskaitant draudimo laikotarpių, įgytų pagal valstybių teisės aktus, kurių sąlygų jis neatitinka, mokėtinos išmokos dydis apskaičiuojamas tik pagal tų teisės aktų, kurių sąlygos įvykdytos, nuostatas, atsižvelgiant į laikotarpius, įgytus tik pagal tuos teisės aktus.

2. Išmoka ar išmokos, skiriamos pagal vienos ar kelių valstybių narių teisės aktus 1 dalyje nurodytu atveju, automatiškai perskaičiuojamos pagal 46 straipsnį, kai tik įvykdomos vienos ar kelių valstybių teisės aktų, kurie buvo taikomi atitinkamam asmeniui, reikalaujamos sąlygos, atitinkamai atsižvelgiant į 45 straipsnio nuostatas.

3. Perskaičiavimas atliekamas automatiškai pagal 1 dalį ir nepažeidžiant 40 straipsnio 2 dalies, kai nebevykdomos sąlygos, reikalaujamos pagal vienos ar kelių atitinkamų valstybių narių teisės aktus.

50 straipsnis

Priedo skyrimas, kai bendras pagal įvairių valstybių narių teisės aktus mokamų išmokų dydis yra mažesnis nei minimalus, nustatytas valstybės, kurios teritorijoje gavėjas gyvena, teisės aktuose

Išmokų gavėjui, kuriam taikomas šis skyrius, valstybėje, kurios teritorijoje jis gyvena ir pagal kurios teisės aktus jam priklauso išmoka, negali būti paskirta mažesnė nei minimali išmoka, nustatyta pagal tuos teisės aktus už draudimo laikotarpį, atitinkantį visus draudimo laikotarpius, įskaitytus mokant pagal

ankstesnius straipsnius. Tos valstybės kompetentinga įstaiga, kai būtina, gavėjo gyvenimo jos teritorijoje laikotarpiu moka priedą, lygų pagal šį skyrių mokamų išmokų bendro dydžio ir minimalios išmokos dydžio skirtumui.

51 straipsnis

Pakartotinis išmokų įvertinimas ir perskaičiavimas

1. Jeigu, padidėjus minimaliam gyvenimo lygiui, pakitus algoms ar darbo užmokesčiui ar dėl kitų priežasčių, atitinkamos valstybės išmokos patikslinamos nustatytu procentu ar dydžiu, šis procentas ar dydis turi būti tiesiogiai taikomi išmokoms, nustatytoms pagal 46 straipsnį, neperskaičiuojant pagal to straipsnio nuostatas.

2. Kita vertus, jeigu turėtų būti keičiamas išmokų nustatymo metodas arba išmokų skaičiavimo taisyklės, išmokos perskaičiuojamos pagal 46 straipsnį.

4 SKYRIUS

NELAIMINGI ATSTITIKIMAI DARBE IR PROFESINĖS LIGOS

1 skirsnis

Teisė gauti išmokas

52 straipsnis

Gyvenimas valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė. Bendrosios taisyklės

Darbuotojas, kuris patyrė nelaimingą atsitikimą darbe arba susirgo profesine liga ir kuris gyvena valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, savo gyvenamosios vietos valstybėje gauna:

- išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos sąskaita teikia jo gyvenamosios vietos įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus, tartum asmuo būtų joje apdraustas;
- išmokas pinigais, kurias moka kompetentinga įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus. Tačiau, kompetentingos įstaigos ir gyvenamosios vietos įstaigos susitarimu, šias išmokas pagal kompetentingos valstybės teisės aktus gali mokėti pasitaroji įstaiga pirmosios sąskaita.

53 straipsnis

Pasienio darbuotojai. Speciali taisyklė

Pasienio darbuotojas taip pat gali gauti išmokas kompetentingos valstybės teritorijoje. Šias išmokas moka kompetentinga įstaiga pagal tos valstybės teisės aktus, tartum darbuotojas joje gyventų.

54 straipsnis

Buvimas ar persikėlimas gyventi į kompetentingą valstybę

1. Darbuotojas, kuriam taikomas 52 straipsnis, būdamas kompetentingos valstybės teritorijoje, gauna išmokas pagal tos valstybės teisės aktus net ir tuo atveju, jeigu jis gaudavo išmokas iki buvimo. Tačiau ši nuostata netaikoma pasienio darbuotojams.

2. Darbuotojas, kuriam taikomas 52 straipsnis, persikėlęs gyventi į kompetentingos valstybės teritoriją, gauna išmokas pagal tos valstybės teisės aktus net ir tuo atveju, jeigu jis gaudavo išmokas iki persikėlimo.

55 straipsnis

Buvimas už kompetentingos valstybės ribų. Sugrįžimas ar persikėlimas gyventi į kitą valstybę narę po nelaimingo atsitikimo darbe ar susirgus profesine liga. Būtinybė vyksti į kitą valstybę narę gydytis

1. Darbuotojas, kuris patyrė nelaimingą atsitikimą darbe arba susirgo profesine liga ir:

- kuris būna valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje arba
- kuris, įgijęs teisę gauti kompetentingos įstaigos mokamas išmokas, gavo tos įstaigos leidimą sugrįžti į valstybės narės, kurioje jis gyvena, teritoriją arba persikelti gyventi į kitos valstybės narės teritoriją;
- kuris gavo kompetentingos įstaigos leidimą išvykti į kitos valstybės narės teritoriją, kad gautų jo būklę atitinkantį gydymą,

turi teisę:

- gauti išmokas natūra, kurias kompetentingos įstaigos sąskaita teikia buvimo ar gyvenamosios vietos įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus, tartum asmuo būtų joje apdraustas,

tačiau išmokų teikimo trukmė reglamentuojama pagal kompetentingos valstybės teisės aktus;

- ii) gauti išmokas pinigais, kurias moka kompetentinga įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus. Tačiau, kompetentingos įstaigos ir buvimo ar gyvenamosios vietos įstaigos susitarimu, tas išmokas pagal kompetentingos valstybės teisės aktus gali mokėti pastaroji įstaiga pirmosios sąskaita.

2. Leidimą, kuris reikalingas pagal 1 dalies b punktą, galima atsakyti išduoti tik tuo atveju, jeigu nustatoma, kad atitinkamo asmens persikėlimas gali pakenkti jo sveikatai arba gydymo kursui.

Leidimo, kuris reikalingas pagal 1 dalies c punktą, negalima atsakyti išduoti tuo atveju, kai reikiamas gydymas atitinkamam asmeniui negali būti suteiktas valstybėje narėje, kurios teritorijoje jis gyvena.

56 straipsnis

Nelaimingi atsitikimai kelionės metu

Nelaimingi atsitikimai, kurie kelionės metu įvyksta valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, laikomi įvykusiais kompetentingos valstybės teritorijoje.

57 straipsnis

Išmokos dėl profesinės ligos, kai asmenį veikė ta pati rizika keliose valstybėse narėse

1. Jeigu susirgęs profesine liga asmuo pagal dviejų ar daugiau valstybių narių teisės aktus dirbo darbą, galėjusių sukelti tą ligą, išmokos, į kurias jis arba maitintojo netekę asmenys gali pretenduoti, skiriamos tiktai pagal paskutinės iš tų valstybių teisės aktus, kurios sąlygos yra įvykdytos, kur reikia, atsižvelgiant į 2 ir 3 dalių nuostatas.

2. Jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokų dėl profesinės ligos skyrimas priklauso nuo sąlygos, kad liga pirmą kartą turi būti diagnozuota jos teritorijoje, ši sąlyga laikoma įvykdyta, jeigu liga pirmą kartą buvo diagnozuota kitos valstybės narės teritorijoje.

3. Asmeniui sergant sklerogenine pneumocionoze, taikomos šios nuostatos:

a) jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokų dėl profesinės ligos skyrimas priklauso nuo sąlygos, kad liga turi būti diagnozuota per atitinkamą nustatytą laikotarpį po paskutinio darbo, galėjusio sukelti šią ligą, nutraukimo, tos valstybės kompetentinga įstaiga, nustatydamą laikotarpį, kada buvo dirbamas toks darbas, atsižvelgia, kiek reikia, į panašaus pobūdžio veiklą, kuri buvo atliekama pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum ji buvo atliekama pagal pirmosios valstybės teisės aktus;

b) jeigu pagal valstybės narės teisės aktus išmokų dėl profesinės ligos skyrimas priklauso nuo sąlygos, kad veikla, galėjusi sukelti šią ligą, turėjo būti atliekama tam tikrą laikotarpį, tos valstybės kompetentinga įstaiga reikiamu mastu atsižvelgia į laikotarpius, kai tokia veikla buvo atliekama pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum ji buvo atliekama pagal pirmosios valstybės teisės aktus;

c) išmokų pinigais, įskaitant pensijas, išlaidos padalijamos valstybių narių, kurių teritorijose atitinkamas asmuo dirbo galėjusių sukelti ligą darbą, kompetentingoms įstaigoms. Šis padalijimas atliekamas proporcingai senatvės draudimo laikotarpių, įgytų pagal kiekvienos valstybės teisės aktus, trukmės santykiui su senatvės draudimo laikotarpių, įgytų pagal visų šių valstybių teisės aktus, bendra trukme, egzistuojančiam išmokų skyrimo dieną.

4. Taryba, Komisijos siūlymu, vieningai nustato profesines ligas, kurioms taikomos 3 dalies nuostatos.

58 straipsnis

Išmokų pinigais apskaičiavimas

1. Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus išmokos pinigais apskaičiuojamos remiantis algos ar darbo užmokesčio vidurkiu, kompetentinga įstaiga tokį algos ar darbo užmokesčio vidurkį nustato tik pagal patvirtintas algas ar darbo užmokesčius, kurie buvo mokami už laikotarpius, įgytus pagal minėtus teisės aktus.

2. Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus pinigines išmokas apskaičiuojamos remiantis vidutine alga ar darbo užmokesčiu, kompetentinga įstaiga tokią vidutinę algą ar darbo užmokesčių nustato tik atsižvelgdama, kur reikia, į vidutinės algos ar darbo užmokesčio vidurkį, atitinkantį laikotarpius, įgytus pagal minėtus teisės aktus.

3. Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus išmokų pinigais dydis priklauso nuo šeimos narių skaičiaus, kompetentinga įstaiga taip pat atsižvelgia į atitinkamo asmens šeimos narius, gyvenančius kitos valstybės narės teritorijoje, tartum jie gyventų kompetentingos valstybės teritorijoje.

59 straipsnis

Asmens, kuris patyrė nelaimingą atsitikimą darbe arba serga profesine liga, pervežimo išlaidos

1. Valstybės narės, kurios teisės aktai nustato patyrusio nelaimingą atsitikimą darbe arba sergančio profesine liga asmens pervežimo į jo gyvenamąją vietą ar ligoninę išlaidų apmokėjimą, kompetentinga įstaiga padengia šias išlaidas iki atitinkamos vietos kitos valstybės narės teritorijoje, kurioje asmuo gyvena, su sąlyga, kad ta įstaiga iš anksto sutinka dėl pervežimo, tinkamai atsižvelgdama į pateisinančias priežastis. Toks sutikimas nereikalingas pervežant pasienio darbuotoją.

2. Valstybės narės, kurios teisės aktai nustato nelaimingo atsitikimo darbe metu žuvusio asmens palaikų pervežimo į laidojimo vietą išlaidų apmokėjimą, kompetentinga įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus padengia šias išlaidas iki atitinkamos vietos kitos valstybės narės teritorijoje, kurioje asmuo gyvena nelaimingo atsitikimo metu.

2 skirsnis

Sveikatos dėl profesinės ligos, dėl kurios buvo paskirta išmoka, pablogėjimas

60 straipsnis

1. Dėl profesinės ligos pablogėjus darbuotojo, gaunančio arba gaudavusio išmoką pagal valstybės narės teisės aktus, sveikatai, taikomos šios taisyklės:

a) jeigu darbuotojas išmokų gavimo laikotarpiu pagal kitos valstybės narės teisės aktus nedirbo darbo, galėjusio sukelti profesinę ligą arba ją paaštrinti, pirmosios valstybės narės kompetentinga įstaiga, atsižvelgdama į sveikatos pablogėjimą,

pagal jos administruojamus teisės aktus privalo padengti išmokų išlaidas;

b) jeigu darbuotojas išmokų gavimo laikotarpiu dirbo šį darbą pagal kitos valstybės narės teisės aktus, pirmosios valstybės narės kompetentinga įstaiga, neatsižvelgdama į sveikatos pablogėjimą, pagal jos administruojamus teisės aktus privalo padengti išmokų išlaidas. Antrosios valstybės narės kompetentinga įstaiga moka darbuotojui priedą, kuris nustatomas pagal jos administruojamus teisės aktus ir kurio dydis lygus skirtumui tarp išmokos, mokėtinos sveikatai pablogėjus, dydžio ir išmokos, mokėtinos iki sveikatos pablogėjimo, dydžio pagal jos administruojamus teisės aktus, jeigu ta liga buvo nustatyta pagal tos valstybės teisės aktus;

c) jeigu b punkte nurodytais atvejais darbuotojas, sergantis sklerogenine pneumocionoze arba pagal 57 straipsnio 4 dalį nustatyta liga, neturi teisės gauti išmokų pagal antrosios valstybės teisės aktus, pirmosios valstybės kompetentinga įstaiga, atsižvelgdama į sveikatos pablogėjimą, privalo mokėti išmokas pagal jos administruojamus teisės aktus. Tačiau antrosios valstybės įstaiga padengia išmokų pinigais, įskaitant pensijas, kurias, atsižvelgdama į sveikatos pablogėjimą, moka pirmosios valstybės kompetentinga įstaiga, ir atitinkamų išmokų, kurias reikėjo mokėti iki sveikatos pablogėjimo, dydžio skirtumą.

2. Paūmėjus profesinei ligai, dėl ko taikomas 57 straipsnio 3 dalies c punktas, taikomos šios nuostatos:

a) kompetentinga įstaiga, paskyrusi išmokas pagal 57 straipsnio 1 dalį, privalo mokėti išmokas pagal jos administruojamus teisės aktus, atsižvelgdama į sveikatos pablogėjimą;

b) išmokų pinigais, įskaitant pensijas, išlaidos ir toliau padalijamos įstaigoms, kurios pasidalijo ankstesnių išmokų išlaidas pagal 57 straipsnio 3 dalies c punktą. Tačiau jeigu asmuo ir toliau dirbo darbą, galėjusį sukelti arba paaštrinti atitinkamą profesinę ligą, pagal vienos iš valstybių narių, kurioje jis jau dirbo tokį pat darbą, teisės aktus arba pagal kitos valstybės narės teisės aktus tos valstybės kompetentinga įstaiga padengia skirtumą tarp išmokų, mokėtinų atsižvelgiant į sveikatos pablogėjimą, dydžio ir išmokų, kurios buvo mokamos iki sveikatos pablogėjimo, dydžio.

3 skirsnis

Įvairios nuostatos

61 straipsnis

Atsižvelgimo į kai kurių valstybių narių teisės aktų ypatumus taisyklės

1. Jeigu valstybės narės teritorijoje, kurioje darbuotojas atsiduria, nėra draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe arba profesinių ligų, arba jeigu toks draudimas yra, tačiau nėra atsakingos už išmokų natūra mokėjimą įstaigos, šias išmokas moka buvimo vietos arba gyvenamosios vietos įstaiga, atsakinga už išmokas natūra ligos atveju.

2. Jeigu pagal kompetentingos valstybės teisės aktus nemokamai teikiamos išmokos natūra priklauso nuo naudojimosi darbdavio organizuojama medicinos tarnyba, laikoma, kad 52 straipsnyje ir 55 straipsnio 1 dalyje nurodytas išmokas natūra teikia ši medicinos tarnyba.

3. Jeigu kompetentingos valstybės teisės aktai apima darbdavio išpareigojimų sistemą, laikoma, kad 52 straipsnyje ir 55 straipsnio 1 dalyje nurodytos išmokos natūra teikiamos kompetentingos įstaigos prašymu.

4. Jeigu kompetentingos valstybės kompensacijų dėl nelaimingų atsitikimų darbe sistema nėra grindžiama privalomu draudimu, išmokas natūra tiesiogiai teikia darbdavys arba draudikas.

5. Jeigu valstybės narės teisės aktais tiesiogiai arba netiesiogiai nustatyta, kad nustatant nedarbingumo laipsnį turi būti atsižvelgta į tuos nelaimingus atsitikimus darbe arba tas profesines ligas, kurie įvyko arba kurie buvo patvirtinti anksčiau, tos valstybės kompetentinga įstaiga taip pat atsižvelgia į nelaimingus atsitikimus darbe ar profesines ligas, kurie įvyko arba kurie buvo patvirtinti anksčiau pagal kitos valstybės teisės aktus, tartum jie įvyko arba buvo patvirtinti pagal jos administruojamus teisės aktus.

62 straipsnis

Taikytina sistema, kai buvimo arba gyvenamosios vietos šalyje yra keletas sistemų. Maksimalus išmokų mokėjimo laikotarpis.

1. Jeigu pagal buvimo arba gyvenamosios vietos šalies teisės aktus yra keletas draudimo sistemų, tai darbuotojams, kuriems

taikomos 52 straipsnio arba 55 straipsnio 1 dalies nuostatos, taikomos plieno pramonėje fizinį darbą dirbančius darbuotojus apimančios sistemos. Tačiau kai pagal minėtus teisės aktus yra nustatyta speciali sistema kalnakasiams ir panašių įmonių darbuotojams, tokios sistemos nuostatos taikomos tai darbuotojų kategorijai su sąlyga, kad buvimo arba gyvenamosios vietos įstaiga, iš kurios prašoma išmokos, yra kompetentinga administruoti tą sistemą.

2. Jeigu valstybės narės teisės aktais nustatytas maksimalus laikotarpis, už kurį gali būti mokamos išmokos, tai tuos teisės aktus administruojanti įstaiga gali atsižvelgti į bet kurį laikotarpį, už kurį šias išmokas jau mokėjo kitos valstybės narės įstaiga.

4 skirsnis

Atsiskaitymai tarp įstaigų

63 straipsnis

1. Kompetentingos įstaigos privalo kompensuoti išmokų natūra, kurios buvo išmokėtos jų sąskaita pagal 52 straipsnį ir 55 straipsnio 1 dalį, išlaidas.

2. 1 dalyje nurodytos kompensuojamos sumos apskaičiuojamos ir mokamos remiantis 97 straipsnyje nurodyto įgyvendinimo reglamento nustatyta tvarka, pateikus faktinių išlaidų patvirtinimą.

3. Dvi ar kelios valstybės narės ar šių valstybių kompetentingos valdžios institucijos gali nustatyti kitus atsiskaitymo būdus arba atsisakyti bet kokio atsiskaitymo tarp jų jurisdikcijai priklausančių įstaigų.

5 SKYRIUS

IŠMOKOS MIRTIES ATVEJU

64 straipsnis

Draudimo laikotarpių sumavimas

Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus teisės į išmokas mirties atveju įgijimas, išsaugojimas ar atgavimas priklauso nuo įgytų draudimo laikotarpių, kompetentinga įstaiga, kiek reikia, sumuoja draudimo laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum jie būtų įgyti pagal jos administruojamus teisės aktus.

65 straipsnis

Teisė į išmokas, jeigu asmuo mirė, arba turintis teisę gauti išmoką asmuo gyvena valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė

1. Jeigu darbuotojas, pensininkas ar pareiškėjas gauti pensiją arba jo šeimos narys mirė valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, laikoma, kad mirtis įvyko kompetentingos valstybės teritorijoje.
2. Kompetentinga įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus mirties atveju mokamas išmokas privalo skirti netgi tada, kai turintis teisę jas gauti asmuo gyvena valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje.
3. 1 ir 2 dalies nuostatos taip pat taikomos ir tuo atveju, jeigu mirtis įvyksta dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos.

66 straipsnis

Išmokų mokėjimas mirus pensininkui, kuris gyvena valstybėje narėje, kitoje nei ta, kurios įstaiga buvo atsakinga už išmokų natūra mokėjimą

Mirus pensininkui, turėjusiam teisę gauti pensiją arba pensijas pagal vienos ar daugiau valstybių narių teisės aktus, jei šis pensininkas gyvena valstybėje narėje, kitoje nei ta, kurios įstaiga buvo atsakinga už išmokų natūra mokėjimą pagal 28 straipsnį, ta įstaiga išmoką, mirties atveju mokėtiną pagal jos administruojamus teisės aktus, moka savo sąskaita, tartum pensininkas savo mirties dieną būtų gyvenęs tos valstybės narės, kurioje įsikūrusi įstaiga, teritorijoje.

Ankstesnės pastraipos nuostatos analogiškai taikomos pensininko šeimos nariams.

6 SKYRIUS

NEDARBAS

1 skirsnis

Bendrosios nuostatos

67 straipsnis

Draudimo ar darbo pagal darbo sutartį laikotarpių sumavimas

1. Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išlaikymas ar atgavimas priklauso nuo draudimo

laikotarpių įgijimo, kompetentinga įstaiga reikiamu mastu atsižvelgia į draudimo ar darbo pagal darbo sutartį laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum šie laikotarpiai būtų įgyti pagal jos administruojamus teisės aktus, tačiau su sąlyga, kad tie darbo pagal darbo sutartį laikotarpiai būtų pripažinti kaip draudimo laikotarpiai, jei jie būtų buvę įgyti pagal tuos teisės aktus.

2. Valstybės narės, pagal kurios teisės aktus teisės į išmokas įgijimas, išsaugojimas ar atgavimas priklauso nuo įgytų pagal darbo sutartį darbo laikotarpių, kompetentinga įstaiga reikiamu mastu atsižvelgia į draudimo ar darbo pagal darbo sutartį laikotarpius, įgytus pagal bet kurios kitos valstybės narės teisės aktus, tartum šie darbo pagal darbo sutartį laikotarpiai būtų įgyti pagal jos administruojamus teisės aktus.

3. Išskyrus 71 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje ir b punkto ii papunktyje nurodytus atvejus, 1 ir 2 dalies nuostatų taikymas priklauso nuo atitinkamo asmens pastaruoju metu įgytų:

— pagal 1 dalį, draudimo laikotarpių,

— pagal 2 dalį, darbo pagal darbo sutartį laikotarpių,

remiantis teisės aktų, pagal kuriuos prašoma skirti išmokas, nuostatomis.

4. Jeigu laikotarpio, už kurį gali būti skiriamos išmokos, trukmė priklauso nuo draudimo arba darbo pagal darbo sutartį laikotarpių, atitinkamai taikomos 1 arba 2 dalies nuostatos.

68 straipsnis

Išmokų apskaičiavimas

1. Valstybės narės, kurios teisės aktai nustato, kad išmokos apskaičiuojamos remiantis ankstesnės algos ar darbo užmokesčio dydžiu, kompetentinga įstaiga atsižvelgia tik į algą ar darbo užmokestį, kurį atitinkamas asmuo gavo dirbdamas paskutinį darbą tos valstybės teritorijoje. Tačiau, jeigu atitinkamas asmuo paskutinėje darbo vietoje dirbo trumpiau nei keturias savaites, išmokos apskaičiuojamos remiantis įprastine alga ar darbo užmokesčiu bedarbio buvimo ar gyvenamojoje vietoje, atitinkančiu algą ar darbo užmokestį lygiaverčiame ar panašiam darbe jo paskutinėje darbo vietoje kitos valstybės narės teritorijoje.

2. Valstybės narės, kurios teisės aktais nustatyta, kad išmokų dydis priklauso nuo šeimos narių skaičiaus, kompetentinga

įstaigaatsižvelgia ir į tuos atitinkamo asmens šeimos narius, kurie gyvena kitos valstybės narės teritorijoje, tartum jie gyventų kompetentingos valstybės teritorijoje. Ši nuostata netaikoma, jeigu valstybėje, kurios teritorijoje šeimos nariai gyvena, kitas asmuo turi teisę gauti bedarbio išmokas, kurias apskaičiuojant atsižvelgiama į šeimos narius.

2 skirsnis

Bedarbiai, vykstantys į valstybę narę, kitą nei kompetentinga valstybė

69 straipsnis

Sąlygos ir apribojimai dėl teisės į išmokas išsaugojimo

1. Darbuotojas, tapęs bedarbiu ir atitinkantis valstybės narės teisės aktų sąlygas į teisę gauti išmokas, ir išvykęs į vieną ar daugiau kitų valstybių narių ieškoti darbo, tose valstybėse išsaugo savo teisę gauti išmokas pagal šias sąlygas ir apribojimus:

- a) prieš išvykdamas jis turi būti įsiregistravęs kompetentingos valstybės įdarbinimo tarnybose kaip darbo ieškantis asmuo ir būti jų žinioje mažiausiai keturias savaites po to, kai tapo bedarbiu. Tačiau kompetentingos tarnybos ar įstaigos gali leisti jam išvykti iki to laikotarpio pabaigos;
- b) jis turi įsiregistruoti kiekvienos valstybės narės, į kurią atvyksta, įdarbinimo tarnybose kaip darbo ieškantis asmuo ir jam turi būti taikoma ten galiojanti kontrolės tvarka. Ši sąlyga laikoma įvykdyta per laikotarpį iki registracijos, jeigu atitinkamas asmuo įsiregistravo per septynias dienas nuo tos dienos, nuo kurios jis nustoja buvęs valstybės, iš kurios išvyko, įdarbinimo tarnybų žinioje. Išimtiniais atvejais kompetentingos tarnybos ar įstaigos šį laikotarpį gali pratęsti;
- c) teisė į išmokas galioja ilgiausiai tris mėnesius nuo tos dienos, nuo kurios atitinkamas asmuo nustoja buvęs valstybės, iš kurios išvyko, įdarbinimo tarnybų žinioje, su sąlyga, kad bendras išmokų mokėjimo laikotarpis neviršytų išmokų, į kurias jis turėjo teisę pagal minėtos valstybės teisės aktus, mokėjimo laikotarpio. Sezoniniams darbuotojams šis laikotarpis, be to, dar apribojamas laikotarpiu, likusiu iki sezono, kuriam jie buvo pasamdyti, pabaigos.

2. Jeigu atitinkamas asmuo sugrįžta į kompetentingą valstybę iki laikotarpio, už kurį jis turi teisę gauti išmokas pagal 1 dalies c punktą, pabaigos, jis ir toliau išsaugo teisę gauti išmokas pagal tos valstybės teisės aktus; jis praranda visas teises gauti išmokas pagal kompetentingos valstybės teisės aktus, jeigu jis negrįžta iki to laikotarpio pabaigos. Išimtiniais atvejais kompetentingos tarnybos arba įstaigos šį laikotarpį gali pratęsti.

3. 1 dalies nuostatos gali būti taikomos tik vieną kartą tarp dviejų darbo pagal darbo sutartį laikotarpių.

4. Jeigu kompetentinga valstybė yra Belgija, bedarbis, sugrįžęs į ją pasibaigus 1 dalies c punkte nustatytam trijų mėnesių laikotarpiui, negali vėl reikalauti išmokų šioje valstybėje tol, kol jis neišdirbs joje mažiausiai tris mėnesius.

70 straipsnis

Išmokų mokėjimas ir kompensavimas

1. 69 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais išmokas moka kiekvienos valstybės, į kurią bedarbis atvyksta ieškoti darbo, įstaiga.

Valstybės narės, kurios teisės aktai buvo taikomi darbuotojui jo paskutinio darbo laikotarpiu, kompetentinga įstaiga privalo kompensuoti šias išmokas.

2. 1 dalyje nurodytos kompensuojamos sumos apskaičiuojamos ir mokamos remiantis 97 straipsnyje nurodyto įgyvendinimo reglamento nustatyta tvarka pateikus faktinių išlaidų patvirtinimą arba fiksuoto dydžio vienkartiniais mokėjimais.

3. Dvi ar kelios valstybės narės ar tų valstybių kompetentingos valdžios institucijos gali nustatyti kitus atsiskaitymo būdus arba atsiskaityti bet kokio atsiskaitymo tarp jų jurisdikcijai priklausančių įstaigų.

3 skirsnis

Bedarbiai, kurie paskiausio darbo metu gyveno valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė

71 straipsnis

1. Bedarbis, kuris paskiausio darbo metu gyveno valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje, išmokas gauna pagal šias nuostatas:

- a) i) pasienio darbuotojas, kuris iš dalies arba atsitiktinai yra bedarbis jį įdarbinusioje įmonėje, gauna išmokas pagal kompetentingos valstybės teisės aktus, tartum jis gyventų tos valstybės teritorijoje; šias išmokas moka kompetentinga įstaiga;
- ii) pasienio darbuotojas, tapęs visišku bedarbiu, išmokas gauna pagal tos valstybės narės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktus, tartum tie teisės aktai jam būtų buvę taikomi jo paskiausio darbo metu; šias išmokas savo sąskaita moka gyvenamosios vietos įstaiga;
- b) i) darbuotojas, išskyrus pasienio darbuotoją, kuris iš dalies arba atsitiktinai yra bedarbis arba tapo visišku bedarbiu ir lieka savo darbdavio arba įdarbinimo tarnybos žinioje kompetentingos valstybės teritorijoje, išmokas gauna pagal tos valstybės teisės aktus, tartum jis gyventų jos teritorijoje; šias išmokas moka kompetentinga įstaiga;
- ii) darbuotojas, išskyrus pasienio darbuotoją, kuris tapo visišku bedarbiu ir yra valstybės narės, kurios teritorijoje jis gyvena, įdarbinimo tarnybos žinioje arba sugrįžta į tą teritoriją, išmokas gauna pagal tos valstybės teisės aktus, tartum jis čia būtų dirbęs paskiausiai; gyvenamosios vietos įstaiga moka šias išmokas savo sąskaita. Tačiau jeigu toks darbuotojas yra įgijęs teisę gauti išmokas valstybės narės, kurios teisės aktai jam buvo taikomi paskiausiai, kompetentingos įstaigos sąskaita, išmokas jis gauna pagal 69 straipsnio nuostatas. Išmokų mokėjimas pagal valstybės narės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktus sustabdomas tam laikotarpiui, už kurį pagal 69 straipsnį bedarbis gali pretenduoti į išmokas pagal teisės aktus, kurie jam buvo taikomi paskiausiai.

2. Bedarbis negali pretenduoti į išmokas pagal valstybės narės, kurios teritorijoje jis gyvena, teisės aktus tol, kol jis turi teisę gauti išmokas pagal 1 dalies a punkto i papunktį arba b punkto i papunktį.

7 SKYRIUS

IŠMOKOS IR PAŠALPOS ŠEIMAI PAGAL DARBO SUTARTĮ DIRBANTIEMS ASMENIMS IR BEDARBIAMS

1 skirsnis

Bendrosios nuostatos

72 straipsnis

Darbo pagal darbo sutartį laikotarpių sumavimas

Jeigu pagal vienos valstybės narės teisės aktus teisės į išmokas įgijimas priklauso nuo įgytų darbo pagal darbo sutartį laikotarpių, tos valstybės kompetentinga įstaiga sumuoja, kiek reikia, darbo pagal darbo sutartį laikotarpius, įgytus bet kurios kitos valstybės narės teritorijoje, tartum jie būtų įgyti pagal jos pačios teisės aktus.

2 skirsnis

Darbuotojai ir bedarbiais tapę darbuotojai, kurių šeimos nariai gyvena valstybėje narėje, kitoje nei kompetentinga valstybė

73 straipsnis

Darbuotojai

1. Darbuotojas, kuriam taikomi valstybės narės, kitos nei Prancūzija, teisės aktai, už savo šeimos narius, gyvenančius kitos valstybės narės teritorijoje, turi teisę gauti išmokas šeimai, numatytas pagal pirmosios valstybės teisės aktus, tartum jie gyventų pirmosios valstybės teritorijoje.

2. Darbuotojas, kuriam taikomi Prancūzijos teisės aktai, už savo šeimos narius, gyvenančius valstybės narės, išskyrus Prancūziją, teritorijoje, turi teisę gauti pašalpas šeimai, numatytas pagal tokios valstybės narės teisės aktus. Darbuotojas turi atitikti sąlygas dėl įdarbinimo, pagal kurias Prancūzijos teisės aktai grindžia teisę į tokias išmokas.

3. Tačiau darbuotojas, kuriam Prancūzijos teisės aktai yra taikomi pagal 14 straipsnio 1 dalies a punkto nuostatas, už savo šeimos narius, kurie jį lydi į valstybės narės, kurioje jis paskirtas dirbti, teritoriją, turi teisę gauti išmokas šeimai, numatytas pagal Prancūzijos teisės aktus ir išvardytas V priede.

74 straipsnis

Bedarbiai

1. Bedarbis, kuriam mokama bedarbio išmoka pagal valstybės narės, kitos nei Prancūzija, teisės aktus, už savo šeimos narius, gyvenančius kitos valstybės narės teritorijoje, turi teisę gauti išmokas šeimai, mokamas pagal pirmosios valstybės teisės aktus, tartum jie gyventų pirmosios valstybės teritorijoje.

2. Bedarbis, kuriam mokama bedarbio išmoka pagal Prancūzijos teisės aktus, už savo šeimos narius, gyvenančius valstybės narės, kitos nei Prancūzija, teritorijoje, turi teisę gauti pašalpas šeimai, mokamas pagal valstybės, kurios teritorijoje gyvena šeimos nariai, teisės aktus.

75 straipsnis

Išmokų mokėjimas ir kompensavimas

1. a) Išmokas šeimai 73 straipsnio 1 ir 3 dalyse nurodytais atvejais moka tos valstybės, kurios teisės aktai taikomi darbuotojui, kompetentinga įstaiga, o 74 straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju — kompetentinga įstaiga valstybės, pagal kurios teisės aktus bedarbiu tapęs darbuotojas gauna bedarbio išmokas. Jos mokamos pagal šių įstaigų administruojamus teisės aktus, nepriklausomai nuo to, ar fizinis arba juridinis asmuo, kuriam mokėtinos šios išmokos, būna, gyvena ar yra kompetentingos valstybės ar kitos valstybės narės teritorijoje;

b) tačiau, jeigu išmokomis šeimai asmuo, kuriam jos turėtų būti skiriamos šeimos nariams išlaikyti, nesinaudoja, kompetentinga įstaiga savo teisinius įsipareigojimus vykdo mokėdama minėtas išmokas fiziniam ar juridiniam asmeniui, faktiškai išlaikančiam šeimos narius, jų gyvenamosios vietos įstaigos arba jų gyvenamosios vietos šalies kompetentingos valdžios institucijos šiam tikslui paskirtos įstaigos arba tarnybos prašymu ir per ją;

c) dvi ar daugiau valstybių narių, remdamosi 8 straipsniu, gali susitarti, kad kompetentinga įstaiga pagal vienos ar daugiau iš tų valstybių teisės aktus fiziniam ar juridiniam asmeniui, faktiškai išlaikančiam šeimos narius, mokėtinas išmokas šeimai mokėtų tiesiogiai ar tarpininkaujant jų gyvenamosios vietos įstaigai.

2. a) pašalpas šeimai 73 straipsnio 2 dalyje ir 74 straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais moka šeimos narių gyvenamosios vietos įstaiga pagal tos įstaigos administruojamus teisės aktus;

b) tačiau, jeigu pagal tuos teisės aktus pašalpos turi būti mokamos darbuotojui, ankstesnėje pastraipoje minėta įstaiga tokias pašalpas moka fiziniam ar juridiniam asmeniui, faktiškai išlaikančiam šeimos narius jų gyvenamojoje vietoje arba, kai kuriais atvejais, tiesiogiai šeimos nariams;

c) kompetentinga įstaiga kompensuoja visą pašalpų, išmokėtų pagal ankstesnes pastraipas, sumą. Kompensacijos apskaičiuojamos ir mokamos 97 straipsnyje nurodyto įgyvendinimo reglamento nustatyta tvarka.

76 straipsnis

Prioritetinės taisyklės, kai teisė gauti išmokas ar pašalpas šeimai pagal 73 ir 74 straipsnius dėl darbinės arba profesinės veiklos valstybėje narėje, kurioje gyvena šeimos nariai, sutampa

Teisė į išmokas arba pašalpas šeimai pagal 73 ir 74 straipsnius sustabdoma, jeigu dėl darbinės arba profesinės veiklos išmokos arba pašalpos šeimai taip pat mokėtinos pagal valstybės narės, kurios teritorijoje gyvena šeimos nariai, teisės aktus.

8 SKYRIUS

IŠMOKOS PENSININKŲ IŠLAIKOMIEMS VAIKAMS IR NAŠLAICIAMS

77 straipsnis

Pensininkų išlaikomi vaikai

1. Terminas „išmokos“ šiame straipsnyje reiškia pašalpas šeimai, skirtas asmenims, gaunantiems senatvės ar invalidumo pensijas arba pensijas dėl nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos ir tų pensijų padidinimą ar priedus prie jų už tokių pensininkų vaikus, išskyrus priedus, mokamus pagal draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų sistemas.

2. Išmokos, nepaisant to, kurios valstybės narės teritorijoje pensininkas ar vaikai gyvena, mokamos pagal šias taisykles:

- a) pensininkui, gaunančiam pensiją tik pagal vienos valstybės narės teisės aktus, remiantis atsakingos už pensiją valstybės narės teisės aktais;
- b) pensininkui, gaunančiam pensijas pagal daugiau nei vienos valstybės narės teisės aktus:
- i) remiantis bet kurios iš tų valstybių, kurioje jis gyvena, teisės aktais, su sąlyga, kad, kur reikia atsižvelgiant į 79 straipsnio 1 dalies a punktą, teisė į vieną iš 1 dalyje nurodytų išmokų įgyjama pagal tos valstybės teisės aktus arba
- ii) kitais atvejais — remiantis valstybės narės teisės aktais, pagal kuriuos miręs darbuotojas įgijo ilgiausią draudimo laikotarpį, su sąlyga, kad, kur reikia atsižvelgiant į 79 straipsnio 1 dalies a punktą, teisė į vieną iš 1 dalyje nurodytų išmokų įgyjama pagal tos valstybės teisės aktus; jeigu pagal tuos teisės aktus jokia teisė neįgyjama, tokios teisės įgijimo pagal kitų atitinkamų valstybių teisės aktus sąlygos nustatomos mažėjančia tvarka pagal draudimo laikotarpį, įgytų pagal tų valstybių teisės aktus, trukmę.
- ii) kitais atvejais — remiantis tais teisės aktais, pagal kuriuos jis įgijo ilgiausią draudimo laikotarpį, su sąlyga, kad, kur reikia atsižvelgiant į 79 straipsnio 1 dalies a punktą, teisė į vieną iš 1 dalyje nurodytų išmokų įgyjama pagal tuos teisės aktus; jeigu pagal tuos teisės aktus jokia teisė neįgyjama, tokios teisės įgijimo pagal kitų atitinkamų valstybių teisės aktus sąlygos nustatomos mažėjančia tvarka pagal draudimo laikotarpį, įgytų pagal tų valstybių teisės aktus, trukmę.

Tačiau valstybės narės teisės aktų nuostatos, taikomos 77 straipsnyje nurodytoms išmokoms pensininkų vaikams, pensininkui mirus ir toliau taikomos jo našlaičių išmokoms.

79 straipsnis

78 straipsnis

Našlaičiai

1. Terminas „išmokos“ šiame straipsnyje reiškia pašalpas šeimai ir, kur reikia, papildomas ar specialias pašalpas našlaičiams ir našlaičių pensijas, išskyrus tas, kurios mokamos pagal draudimo nuo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų sistemas.

2. Išmokos našlaičiams, nepaisant to, kurios valstybės narės teritorijoje našlaitis arba fizinis ar juridinis asmuo, kuris faktiškai jį išlaiko, gyvena arba yra, mokamos pagal šias taisykles:

- a) našlaičiui mirusio darbuotojo, kuriam buvo taikomi vienos valstybės narės teisės aktai, tiktai pagal tos valstybės teisės aktus;
- b) našlaičiui mirusio darbuotojo, kuriam buvo taikomi kelių valstybių narių teisės aktai:

Bendrosios nuostatos dėl išmokų pensininkų išlaikomiems vaikams ir našlaičiams

1. Išmokas, kaip numatyta 77 ir 78 straipsniuose, pagal teisės aktus, nustatytus taikant tų straipsnių nuostatas, moka už tų teisės aktų administravimą atsakingos įstaigos savo sąskaita, tartum pensininkui ar velioniui darbuotojui buvo taikomi tiktai kompetentingos valstybės teisės aktai.

Tačiau:

- a) jeigu pagal tuos teisės aktus teisės gauti išmokas įgijimas, išsaugojimas ar atgavimas priklauso nuo draudimo arba darbo pagal darbo sutartį laikotarpių trukmės, ši trukmė nustatoma, kur reikia, atsižvelgiant į 45 arba 72 straipsnį;
- b) jeigu pagal tuos teisės aktus išmokų dydis apskaičiuojamas remiantis pensijos dydžiu arba priklauso nuo draudimo laikotarpių trukmės, šių išmokų dydis apskaičiuojamas remiantis teoriniu dydžiu, nustatomu pagal 46 straipsnio 2 dalį.

2. Tuo atveju, jei taikant 77 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje ir 78 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktyje nurodytas taisyklės kelios valstybės narės taptų atsakingomis, esant vienodai draudimo laikotarpių trukmei, išmokos pagal 77 ar 78 straipsnį, priklausomai nuo atvejo, skiriamos pagal valstybės narės, kurios teisės aktai buvo taikomi paskiausiai, teisės aktus.

3. Teisė gauti išmokas, priklausančias pagal 2 dalies nuostatas ir pagal 77 ir 78 straipsnius, sustabdoma, jeigu vaikai įgyja teisę gauti išmokas arba pašalpas šeimai pagal valstybės narės teisės aktus dėl darbinės ar profesinės veiklos. Tokiu atveju atitinkami asmenys laikomi darbuotojo šeimos nariais.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

MIGRUOJANČIŲ DARBUOTOJŲ SOCIALINĖS APSAUGOS ADMINISTRACINĖ KOMISIJA

80 straipsnis

Sudėtis ir darbo metodai

1. Prie Europos Bendrijų Komisijos įsteigiama Migruojančių darbuotojų socialinės apsaugos administracinė komisija (toliau vadinama „Administracine komisija“), sudaryta iš kiekvienos valstybės narės vyriausybės atstovų; kur reikia, jai padeda ekspertai patarėjai. Europos Bendrijų Komisijos atstovas dalyvauja Administracinės komisijos posėdžiuose patarėjo teisėmis.

2. Administracinei komisijai techniniais klausimais padeda Tarpautinis darbo biuras pagal šiam tikslui sudarytą Europos ekonominės bendrijos ir Tarpautinės darbo organizacijos susitarimų sąlygas.

3. Administracinės komisijos taisyklės parengiamos bendru jos narių sutarimu.

Sprendimai dėl 81 straipsnio a punkte nurodyto aiškinimo priimami vienbalsiai. Jie turi būti skelbiami viešai.

4. Sekretoriato paslaugas Administracinei komisijai teikia Europos Bendrijų Komisija.

81 straipsnis

Administracinės komisijos uždaviniai

Administracinė komisija vykdo šias pareigas:

- a) nagrinėja visus administravimo ir aiškinimo klausimus, kylančius iš šio reglamento ir paskesnių reglamentų nuostatų, arba iš pagal juos sudarytų sutarčių ar susitarimų, nepažeidžiant valdžios institucijų, įstaigų ir atitinkamų asmenų teisės naudotis teismais ir procedūromis, nustatytomis valstybių narių teisės aktais, šiuo reglamentu arba Sutartimi;
- b) valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų, įstaigų ir teismų prašymu verčia visus dokumentus, susijusius su šio reglamento įgyvendinimu, ir pirmiausia prašymus, pateiktus asmenų, kuriems gali priklausyti teisė gauti išmokas pagal šio reglamento nuostatas;
- c) vysto ir plėtoja valstybių narių bendradarbiavimą socialinės apsaugos srityje, ypač dėl bendrų sveikatos ir socialinės apsaugos priemonių;
- d) vysto ir plėtoja valstybių narių bendradarbiavimą siekiant paspartinti, atsižvelgiant į administracinio valdymo metodų plėtrą, išmokų, ypač invalidumo, senatvės bei mirties atvejais, skyrimą, kurios mokėtinos pagal šio reglamento nuostatas;
- e) apibendrina veiksnius, į kuriuos reikėtų atsižvelgti atsiskaitant tarp valstybių narių įstaigų už pagal šio reglamento nuostatas padarytas išlaidas ir patvirtinant metines ataskaitas tarp minėtų įstaigų;
- f) imasi bet kurių kitų funkcijų, priklausančių jos kompetencijai pagal šio ir paskesnių reglamentų nuostatas arba bet kurią pagal juos sudarytą sutartį ar susitarimą;
- g) teikia Europos ekonominės bendrijos Komisijai pasiūlymus dėl paskesnių reglamentų rengimo ir šio bei paskesnių reglamentų peržiūrėjimo.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

PATARIAMASIS KOMITETAS MIGRUOJANČIŲ DARBUOTOJŲ SOCIALINĖS APSAUGOS
KLAUSIMAIS

82 straipsnis

Įsteigimas, sudėtis ir darbo metodai

1. Įsteigiamas Patariamasis komitetas migruojančių darbuotojų socialinės apsaugos klausimais (toliau vadinamas „Patariamuoju komitetu“), susidedantis iš 36 narių, iš kurių iš kiekvienos valstybės narės įeina:

- a) du vyriausybės atstovai, iš kurių bent vienas privalo būti Administracinės komisijos narys;
- b) du profesinių sąjungų atstovai;
- c) du darbdavių organizacijų atstovai.

Kiekvienai valstybei narei paskiriamas kiekvienos pirmiau nurodytų kategorijų pakaitinis narys.

2. Patariamojo komiteto narius ir jų pakaitinius skiria Taryba, kuri, parinkdama atstovus iš profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų, siekia, kad atitinkami sektoriai būtų tinkamai atstovaujami Komitete.

Narių ir jų pakaitinių sąrašus Taryba skelbia *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

3. Narių ir jų pakaitinių kadencija trunka dvejus metus. Jų kadencija gali būti atnaujinama. Pasibaigus kadencijai, nariai ir jų pakaitiniai toliau eina pareigas, kol jie pakeičiami arba kol jų kadencija atnaujinama.

4. Patariamajam komitetui pirmininkauja Komisijos narys arba jo atstovas. Pirmininkas nebalsuoja.

5. Patariamasis komitetas susirenka bent kartą per metus. Jį sušaukia pirmininkas savo iniciatyva arba bent vienam trečdaliui narių pateikus raštišką prašymą. Prašyme turi būti išdėstyti konkretūs pasiūlymai dėl darbotvarkės.

6. Veikdamas pirmininko pasiūlymu, Patariamasis komitetas išimtiniais atvejais gali nuspręsti tartis su atstovaujamosiomis organizacijomis ar bet kuriuo asmeniu, turinčiu didelę patirtį socialinės apsaugos srityje. Be to, Komitetas gauna techninę pagalbą iš Tarptautinio darbo biuro tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir Administracinė komisija pagal Europos ekonominės bendrijos ir Tarptautinės darbo organizacijos susitarimo sąlygas.

7. Patariamojo komiteto pasiūlymuose ir nuomonėse turi būti nurodytos priežastys, kuriomis jos grindžiamos. Jos pateikiamos priimtos absoliučia balsų dauguma.

Komitetas narių daugumos susitarimu parengia darbo taisykles, kurias, gavusi Komisijos nuomonę, tvirtina Taryba.

8. Sekretoriato paslaugas Patariamajam komitetui teikia Europos Bendrijų Komisija.

83 straipsnis

Patariamojo komiteto uždaviniai

Patariamasis komitetas Europos Bendrijų Komisijos, Administracinės komisijos prašymu arba savo iniciatyva:

- a) nagrinėja bendruosius arba principinius klausimus ir problemas, kylančias įgyvendinant reglamentus, priimtus pagal Sutarties 51 straipsnio nuostatas;
- b) teikia Administracinei komisijai nuomonės konkrečiu klausimu ir pasiūlymus dėl reglamentų peržiūrėjimo.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

ĮVAIRIOS NUOSTATOS

84 straipsnis

Kompetentingų valdžios institucijų bendradarbiavimas

1. Valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos teikia viena kitai visą informaciją apie:

- a) priemonės, kurių imtasi įgyvendinant šį reglamentą;
- b) teisės aktų pakeitimus, kurie gali įtakoti šio reglamento įgyvendinimą.

2. Įgyvendinant šį reglamentą, valstybių narių valdžios institucijos ir įstaigos teikia paramą ir vykdo savo pareigas, tartum įgyvendintų savo teisės aktus. Minėtų valdžios institucijų ir įstaigų teikiama administracinė parama paprastai yra nemokama. Tačiau valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos gali susitarti, kad tam tikros išlaidos būtų kompensuojamos.

3. Valstybių narių valdžios institucijos ir įstaigos, įgyvendindamos šį reglamentą, gali tiesiogiai bendrauti tarpusavyje ir su atitinkamais asmenimis ar jų atstovais.

4. Vienos valstybės narės valdžios institucijos, įstaigos ir teismai negali atmesti prašymų ar kitų jiems pateiktų dokumentų vien dėl to, kad jie parašyti kitos valstybės narės oficialia kalba. Kur reikia, jos remiasi 81 straipsnio b punkto nuostatomis.

85 straipsnis

Atleidimas nuo mokesčių arba jų sumažinimas. Atleidimas nuo autentiškumo patvirtinimo

1. Pagal vienos valstybės narės teisės aktus nustatytas bet koks atleidimas nuo apmokestinimo, žyminio mokesčio, notaro honoraro ar registracijos mokesčio arba jų sumažinimas už pažymėjimų ar dokumentų, kuriuos reikia pateikti pagal tos valstybės teisės aktus, išdavimą, galioja panašioms dokumentams, kuriuos reikia pateikti pagal kitos valstybės narės teisės aktus arba šį reglamentą.

2. Bet kokių pareiškimų, dokumentų ir pažymėjimų, kurie turi būti pateikti pagal šį reglamentą, autentiškumo patvirtinimo diplomatinėse ar konsulinėse įstaigose nereikalaujama.

86 straipsnis

Prašymai, pareiškimai ar skundai, pateikiami valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, valdžios institucijoms, įstaigoms ar teismams

Bet koks prašymas, pareiškimas ar skundas, kuris turi būti pateiktas laikantis vienos valstybės teisės aktais nustatyto termino tos valstybės valdžios institucijai, įstaigai ar teismui, laikantis to paties termino turi būti priimamas kitos valstybės narės atitinkamos valdžios institucijos, įstaigos ar teismo. Tuo atveju valdžios institucija, įstaiga ar teismas priimtą prašymą, pareiškimą ar skundą tiesiogiai ar per atitinkamos valstybės narės kompetentingą valdžios instituciją nedelsiant persiunčia pirmosios valstybės valdžios institucijai, įstaigai ar teismui. Prašymo, pareiškimo ar skundo pateikimo antrosios valstybės valdžios institucijai, įstaigai ar teismui data laikoma jų pateikimo kompetentingai valdžios institucijai, įstaigai ar teismui data.

87 straipsnis

Medicinos tyrimai

1. Vienos valstybės narės teisės aktais nustatytus medicinos tyrimus kompetentingos įstaigos prašymu gali atlikti kitos valstybės narės, kurios teritorijoje turintis teisę gauti išmokas asmuo gyvena, gyvenamosios ar buvimo vietos įstaiga pagal 97 straipsnyje nurodytame įgyvendinimo reglamente nustatytas sąlygas arba, nesant šito, pagal atitinkamų valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų susitarimu nustatytas sąlygas.

2. Pagal 1 dalyje nurodytas sąlygas atlikti medicinos tyrimai laikomi atliktais kompetentingos valstybės teritorijoje.

88 straipsnis

Pagal šį reglamentą mokėtinų piniginių sumų pervedimas iš vienos valstybės narės į kitą

Atsižvelgiant į Sutarties 106 straipsnio nuostatas, pagal šį reglamentą mokėtini pinigai pervedami remiantis atitinkamą

valstybių narių sudarytomis sutartimis, galiojančiomis pervedimo metu. Jeigu tarp dviejų valstybių narių tokios sutartys nesudarytos, minėtų valstybių kompetentingos valdžios institucijos arba atsakingos už tarptautinius atsiskaitymus institucijos abipusiu susitarimu nustato priemones šiems pervedimams atlikti.

89 straipsnis

Specialios tam tikrų teisės aktų taikymo taisyklės

Valstybių narių tam tikrų teisės aktų taikymo specialios taisyklės išdėstytos V priede.

90 straipsnis

Būsto pašalpos ir išmokos šeimai, nustatytos po šio reglamento įsigaliojimo

Būsto pašalpos, o Liuksemburgo atveju — išmokos šeimai, nustatytos po šio reglamento įsigaliojimo, dėl demografinių priežasčių neskiriamos asmenims, gyvenantiems kitos nei kompetentingos valstybės narės teritorijoje.

91 straipsnis

Įmokos, kurias turi mokėti darbdaviai ar įmonės, neįsisteigusios kompetentingoje valstybėje

Darbdavys neprivalo mokėti padidintų įmokų dėl to, kad jo veiklos vieta ar registruota buveinė arba jo įmonės veiklos vieta yra valstybės narės, kitos nei kompetentinga valstybė, teritorijoje.

Įvairios nuostatos

1. Pagal šį reglamentą neįgyjama jokių teisių už laikotarpį iki šio reglamento įsigaliojimo.

92 straipsnis

Įmokų surinkimas

1. Vienos valstybės narės įstaigai mokamos įmokos gali būti surenkamos kitos valstybės narės teritorijoje, remiantis administravimo tvarka ir garantijomis bei privilegijomis, galiojančiomis įmokų, mokamų pastarosios valstybės analogiškai įstaigai, surinkimui.

2. 1 dalies įgyvendinimo tvarka, kiek būtina, reglamentuojama 97 straipsnyje nurodytu įgyvendinimo reglamentu arba valstybių narių susitarimais. Ši įgyvendinimo tvarka taip pat gali apimti ir privalomųjų mokėjimų užtikrinimo tvarką.

93 straipsnis

Įstaigų, atsakingų už išmokas pagal trečiųjų šalių prievoles, teisės

1. Jeigu asmuo dėl žalos, patirtos kitos valstybės teritorijoje, gauna išmokas pagal vienos valstybės narės teisės aktus, atsakingos už išmokas įstaigos teisės prieš trečiąją šalį, privalančią kompensuoti padarytą žalą, nustatomos pagal šias taisykles:

- a) jeigu atsakinga už išmokas įstaiga pagal jos administruojamus teisės aktus perėmė gavėjo teises trečiosios šalies atžvilgiu, ši perėmimą pripažįsta kiekviena valstybė narė;
- b) jeigu minėtoji įstaiga turi tiesiogines teises trečiosios šalies atžvilgiu, šias teises pripažįsta kiekviena valstybė narė.

2. Jeigu asmuo dėl žalos, patirtos kitos valstybės narės teritorijoje, gauna išmokas pagal vienos valstybės narės teisės aktus, minėtų teisės aktų nuostatos, pagal kurias darbdaviams arba jų darbuotojams civilinė atsakomybė netaikoma, galioja minėtajam asmeniui ar įstaigai, atsakingai už išmokas.

1 dalies nuostatos taip pat taikomos atsakingos už išmokas įstaigos bet kurioms teisėms prieš darbdavį ar jo darbuotoją tuo atveju, kai jie nuo atsakomybės nėra atleisti.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

94 straipsnis

2. Nustatant pagal šį reglamentą įgytas teises į išmokas, įskaitomi visi draudimo laikotarpiai ir, kur reikia, visi darbo pagal darbo sutartį arba gyvenimo laikotarpiai, įgyti pagal valstybės narės teisės aktus iki šio reglamento įsigaliojimo.

3. Laikantis 1 dalies nuostatų, pagal šį reglamentą įgyjama bet kuri teisė, netgi jeigu ji susijusi su draudiminiu įvykiu, įvykusi iki šio reglamento įsigaliojimo.

4. Bet kuri išmoka, kuri nebuvo paskirta arba buvo sustabdytas jos mokėjimas dėl atitinkamo asmens pilietybės arba gyvenamosios vietos, to asmens prašymu skiriama arba atnaujinamas jos mokėjimas nuo šio reglamento įsigaliojimo, su sąlyga, jei anksčiau nustatytos teisės nesuteikė teisės į vienkartinę fiksuoto dydžio išmoką.

5. Asmens, kuriam pensija buvo paskirta iki šio reglamento įsigaliojimo, teisės, to asmens prašymu, gali būti peržiūretos, atsižvelgiant į reglamento nuostatas. Ši nuostata taip pat taikoma kitoms 78 straipsnyje nurodytoms išmokoms.

6. Jeigu 4 ar 5 dalyje nurodytas prašymas pateikiamas per dvejus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo datos, pagal šį reglamentą įgytos teisės įsigalioja nuo tos datos, ir atitinkamiems asmenims negali būti taikomos bet kurios valstybės narės teisės aktų nuostatos, susijusios su teisių panaikinimu ar apribojimu.

7. Jeigu 4 ar 5 dalyje nurodytas prašymas pateikiamas pasibaigus dvejų metų laikotarpiui po šio reglamento įsigaliojimo, teisės, kurios nebuvo prarastos arba nutrūkusios dėl senaties termino, įsigalioja nuo prašymo pateikimo dienos, išskyrus atvejus, kai taikomos bet kurios valstybės narės palankesnės teisės aktų nuostatos.

8. Sklerogeninės pneumocionozės atveju 57 straipsnio 3 dalies c punktas taikomas piniginiams išmokoms dėl profesinės ligos, kurių išlaidos, nesant susitarimo tarp atitinkamų įstaigų, negali būti paskirstytos toms įstaigoms iki šio reglamento įsigaliojimo.

9. 73 straipsnio 2 dalies įgyvendinimas nesumažina teisių, galiojančių šio reglamento įsigaliojimo dieną. Asmenims, kurie tą dieną dėl dvišalių susitarimų, sudarytų su Prancūzija, gauna didesnes išmokas, šie susitarimai toliau taikomi tiems asmenims tol, kol jiems taikomi Prancūzijos teisės aktai. Neatsižvelgiama į trumpesnes nei vieno mėnesio pertraukas ir į nedarbo ar ligos laikotarpius. Šių nuostatų įgyvendinimo tvarka nustatoma įgyvendinimo reglamente, nurodytame 97 straipsnyje.

95 straipsnis

Šio reglamento priedai

Šio reglamento priedai gali būti iš dalies pakeisti vienos ar daugiau atitinkamų valstybių narių prašymu, Komisijos siūlymu Tarybos priimtu reglamentu, gavus Administracinės komisijos nuomonę.

96 straipsnis

Pranešimai pagal atskiras nuostatas

1. 1 straipsnio j punkte, 5 straipsnyje ir 8 straipsnio 2 dalyje nurodyti pranešimai siunčiami Europos Bendrijų Tarybos pirminkui. Juose turi būti nurodyta atitinkamų teisės aktų ir sistemų įsigaliojimo data arba, 1 straipsnio j punkte nurodytiems pranešimams, data, nuo kurios šis reglamentas taikomas valstybių narių pranešimuose nurodytomis sistemoms.

2. Pranešimai, gauti pagal 1 dalies nuostatas, skelbiami *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

97 straipsnis

Įgyvendinimo reglamentas

Šio reglamento įgyvendinimo tvarka išdėstoma kitame reglamente.

98 straipsnis

Pakartotinis su išmokų šeimoms mokėjimu susijusių problemų nagrinėjimas

Iki 1973 m. sausio 1 d. Komisijos siūlymu Taryba, kad būtų priimtas visoms valstybėms narėms vienodas sprendimas, pakartotinai išnagrinėja išmokų šeimoms mokėjimo šeimos nariams, negyvenantiems kompetentingos valstybės teritorijoje, problemą.

99 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja pirmą septinto mėnesio dieną po įgyvendinimo reglamento, nurodyto 97 straipsnyje, paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

Šie du reglamentai panaikina toliau išvardytus reglamentus:

- Tarybos reglamentą Nr. 3 dėl migruojančių darbuotojų socialinės apsaugos,
- Tarybos reglamentą Nr. 4, nustatantį Reglamento Nr. 3 ⁽¹⁾ įgyvendinimo tvarką ir papildomas nuostatas, susijusias su Reglamentu Nr. 3, bei

— 1963 m. balandžio 2 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 36/63 dėl pasienio darbuotojų socialinės apsaugos ⁽²⁾.

Tačiau 82 ir 83 straipsnių nuostatos dėl Patariamojo komiteto įsteigimo išgalioja įgyvendinimo reglamento, nurodyto 97 straipsnyje, paskelbimo dieną.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Liuksemburge, 1971 m. birželio 14 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

M. COINTAT

⁽¹⁾ OL 30, 1958 12 16, p. 597/58.

⁽²⁾ OL 62, 1963 4 20, p. 1314/63.

I PRIEDAS

(Reglamento 1 straipsnio u punktas)

**SPECIALIOS VAIKO GIMIMO PAŠALPOS, KURIOMS NEGALIOJA ŠIS REGLAMENTAS PAGAL
1 STRAIPSNIO U PUNKTĄ**

A. BELGIJA

Vaiko gimimo pašalpos.

B. VOKIETIJA

Nėra.

C. PRANCŪZIJA

a) vaiko priežiūros pašalpos;

b) motinystės pašalpos pagal socialinės apsaugos kodeksą (code de la sécurité sociale).

D. ITALIJA

Nėra.

E. LIUKSEMBURGAS

Vaiko gimimo pašalpos.

F. NYDERLANDAI

Nėra.

II PRIEDAS

(Reglamento 7 straipsnio 2 dalies c punktas ir 3 straipsnio 3 dalis)

**SOCIALINĖS APSAUGOS KONVENCIJŲ NUOSTATOS, TOLIAU GALIOJANČIOS, NEPAISANT
REGLAMENTO 6 STRAIPSNIŲ — SOCIALINĖS APSAUGOS KONVENCIJŲ NUOSTATOS,
NETAIKOMOS ASMENIMS, KURIEMS GALIOJA REGLAMENTAS**

BENDRIEJI KOMENTARAI

1. Tiek, kiek šio priedo nuostatos numato nuorodas į kitų konvencijų nuostatas, tos nuorodos pakeičiamos nuorodomis į šio reglamento atitinkamas nuostatas, nebent minėtųjų konvencijų nuostatos būtų įrašytos į šį priedą.
2. Socialinės apsaugos konvencijos straipsnis dėl išmokų mokėjimo nutraukimo, tam tikroms jo nuostatomis esant įrašytoms į šį priedą, ir toliau galioja toms nuostatomis.

A

Socialinės apsaugos konvencijų nuostatos, toliau galiojančios, nepaisant reglamento 6 straipsnio

(Reglamento 7 straipsnio 2 dalies c punktas)

1. BELGIJA — VOKIETIJA
 - a) Baigiamojo protokolo, priimto 1957 m. gruodžio 7 d. prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos, 3 ir 4 straipsniai, išdėstyti 1960 m. lapkričio 10 d. Papildomo protokolo redakcijoje;
 - b) Papildoma sutartis Nr. 3, priimta 1957 m. gruodžio 7 d. prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos, išdėstyta 1960 m. lapkričio 10 d. Papildomo protokolo redakcijoje (pensijų mokėjimas už laikotarpį iki Bendrosios konvencijos įsigaliojimo).
2. BELGIJA — PRANCŪZIJA
 - a) Papildomos sutarties, pasirašytos 1948 m. sausio 17 d. prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos, 13, 16 ir 23 straipsniai (darbuotojai, dirbantys kasyklose ir panašiose įmonėse);
 - b) 1953 m. vasario 27 d. pasikeitimas raštais (1948 m. sausio 17 d. Bendrosios Konvencijos 4 straipsnio 2 dalies taikymas);
 - c) 1953 m. liepos 29 d. pasikeitimas raštais, pašalpos pagyvenusiems dirbantiems asmenims.
3. BELGIJA — ITALIJA
1948 m. balandžio 30 d. Konvencijos 29 straipsnis.
4. BELGIJA — LIUKSEMBURGAS
1959 m. lapkričio 16 d. Konvencijos 3, 4, 5, 6 ir 7 straipsniai, išdėstyti 1964 m. vasario 12 d. Konvencijos redakcijoje (pasienio darbuotojai).
5. BELGIJA — NYDERLANDAI
Nėra konvencijos.
6. VOKIETIJA — PRANCŪZIJA
 - a) 1950 m. liepos 10 d. Bendrosios konvencijos 11 straipsnio 1 dalis, 16 straipsnio antroji pastraipa ir 19 straipsnis;
 - b) 1950 m. liepos 10 d. 9 Papildomos sutarties Nr. 1 straipsnis prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos (darbuotojai, dirbantys kasyklose ir panašiose įmonėse);
 - c) 1950 m. liepos 10 d. Papildoma sutartis Nr. 4 prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos, išdėstyta 1955 m. birželio 18 d. pridėto 2 skirsnio redakcijoje;
 - d) 1955 m. birželio 18 d. pridėto 2 skirsnio I ir III antraštinės dalys;
 - e) 1950 m. liepos 10 d. Bendrojo protokolo prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos 6, 7 ir 8 punktai;
 - f) 1963 m. gruodžio 20 d. susitarimo II, III ir IV antraštinės dalys (socialinė apsauga Saare).
7. VOKIETIJA — ITALIJA
 - a) 1953 m. gegužės 5 d. Konvencijos 3 straipsnio 2 dalis, 23 straipsnio 2 dalis, 26 straipsnis ir 36 straipsnio 3 dalis (socialinis draudimas);
 - b) 1953 m. gegužės 12 d. Papildoma sutartis prie 1953 m. gegužės 5 d. Konvencijos (pensijų mokėjimas iki Konvencijos įsigaliojimo).
8. VOKIETIJA — LIUKSEMBURGAS
1959 m. liepos 11 d. Steigimo sutarties 4, 5, 6 ir 7 straipsniai (ginčų tarp Vokietijos ir Liuksemburgo sprendimas) ir 1960 m. liepos 14 d. Konvencijos 11 straipsnio 2 dalies b punktas (ligos ir motinystės išmokos asmenims, kurie pasirinko valstybės, iš kurios jie atvyko, teisės aktų taikymą).

9. VOKIETIJA — NYDERLANDAI
 - a) 1951 m. kovo 29 d. Konvencijos 3 straipsnio 2 dalis;
 - b) Papildomos sutarties Nr. 4, pasirašytos 1956 m. gruodžio 21 d., prie 1951 m. kovo 29 d. Konvencijos 2 ir 3 straipsniai (Nyderlandų darbuotojų teisių pagal Vokietijos socialinio draudimo sistemą nustatymas laikotarpiu nuo 1940 m. gegužės 13 d. iki 1945 m. rugsėjo 1 d.).

10. PRANCŪZIJA — ITALIJA
 - a) 1948 m. kovo 31 d. Bendrosios konvencijos 20 ir 24 straipsniai;
 - b) 1956 m. kovo 3 d. pasikeitimas raštais (išmokos ligos atveju sezoniniams darbuotojams, dirbantiems žemės ūkyje).

11. PRANCŪZIJA — LIUKSEMBURGAS

1949 m. lapkričio 12 d. Papildomos sutarties prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos 11 ir 14 straipsniai (darbuotojai, dirbantys kasyklose ir panašiose įmonėse).

12. PRANCŪZIJA — NYDERLANDAI

1954 m. birželio 1 d. Papildomos sutarties prie 1950 m. sausio 7 d. Bendrosios konvencijos 11 straipsnis (darbuotojai, dirbantys kasyklose ir panašiose įmonėse).

13. ITALIJA — LIUKSEMBURGAS

1951 m. gegužės 29 d. Bendrosios konvencijos 18 straipsnio 2 dalis ir 24 straipsnis.

14. ITALIJA — NYDERLANDAI

1952 m. spalio 28 d. Bendrosios konvencijos 21 straipsnio 2 dalis.

15. LIUKSEMBURGAS — NYDERLANDAI

Nėra konvencijos.

B

Konvencijų nuostatos, negaliojančios visiems asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas

(Reglamento 3 straipsnio 3 dalis)

1. BELGIJA — VOKIETIJA
 - a) Baigiamojo protokolo, priimto 1957 m. gruodžio 7 d. prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos, 3 ir 4 straipsniai tie patys, kaip ir 1960 m. lapkričio 10 d. Papildomo protokolo redakcija;
 - b) Papildoma sutartis Nr. 3, priimta 1957 m. gruodžio 7 d. prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos kaip ir Papildomo protokolo redakcija, pasirašyta 1960 m. lapkričio 10 d. (pensijų mokėjimas už laikotarpį iki Bendrosios konvencijos įsigaliojimo).

2. BELGIJA — PRANCŪZIJA
 - a) 1953 m. liepos 29 d. pasikeitimas raštais dėl pašalpų pagyvenusiems asmenims, dirbantiems pagal darbo sutartį;
 - b) Papildomos sutarties, pasirašytos 1948 m. sausio 17 d. prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos, 23 straipsnis (darbuotojai, dirbantys kasyklose ir panašiose įmonėse);
 - c) 1953 m. vasario 27 d. pasikeitimas raštais (1948 m. sausio 17 d. Bendrosios konvencijos 4 straipsnio 2 dalies taikymas).

3. BELGIJA — ITALIJA
Nėra konvencijos.
 4. BELGIJA — LIUKSEMBURGAS
Nėra konvencijos.
 5. BELGIJA — NYDERLANDAI
Nėra konvencijos.
 6. VOKIETIJA — PRANCŪZIJA
 - a) 1950 m. liepos 10 d. Bendrosios konvencijos 16 straipsnio 2 dalis ir 19 straipsnis;
 - b) Papildoma sutartis Nr. 4, pasirašyta 1950 m. liepos 10 d. prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos, ir išdėstyta 1955 m. birželio 18 d. pridėto 2 skirsnio redakcijoje;
 - c) 1955 m. birželio 18 d. pridėto 2 skirsnio I ir III antraštinės dalys;
 - d) 1950 m. liepos 10 d. Bendrojo protokolo prie tą pačią dieną pasirašytos Bendrosios konvencijos 6, 7 ir 8 punktai;
 - e) 1963 m. gruodžio 20 d. Susitarimo II, III ir IV antraštinės dalys (socialinė apsauga Saare).
 7. VOKIETIJA — ITALIJA
 - a) 1953 m. gegužės 5 d. Konvencijos 3 straipsnio 2 dalis ir 26 straipsnis (socialinis draudimas);
 - b) 1953 m. gegužės 12 d. Papildoma sutartis prie 1953 m. gegužės 5 d. Konvencijos (pensijų mokėjimas iki Konvencijos įsigaliojimo).
 8. VOKIETIJA — LIUKSEMBURGAS
1959 m. liepos 11 d. Steigimo sutarties 4, 5, 6 ir 7 straipsniai (ginčų tarp Vokietijos ir Liuksemburgo sprendimas).
 9. VOKIETIJA — NYDERLANDAI
 - a) 1951 m. kovo 29 d. Konvencijos 3 straipsnio 2 dalis;
 - b) Papildomos sutarties Nr. 4, pasirašytos 1956 m. gruodžio 21 d. prie 1951 m. kovo 29 d. pasirašytos Konvencijos, 2 ir 3 straipsniai (Nyderlandų darbuotojų teisių pagal Vokietijos socialinio draudimo sistemą nustatymas nuo 1940 m. gegužės 13 d. iki 1945 m. rugsėjo 1 d.).
 10. PRANCŪZIJA — ITALIJA
 - a) 1948 m. kovo 31 d. Bendrosios konvencijos 20 ir 24 straipsniai;
 - b) 1956 m. kovo 3 d. pasikeitimas raštais (išmokos ligos atveju sezoniniams darbuotojams, dirbantiems žemės ūkyje).
 11. PRANCŪZIJA — LIUKSEMBURGAS
Nėra konvencijos.
 12. PRANCŪZIJA — NYDERLANDAI
Nėra konvencijos.
 13. ITALIJA — LIUKSEMBURGAS
Nėra konvencijos.
 14. ITALIJA — NYDERLANDAI
Nėra konvencijos.
 15. LIUKSEMBURGAS — NYDERLANDAI
Nėra konvencijos.
-

III PRIEDAS

(Reglamento 37 straipsnio 2 dalis)

**TEISĖS AKTAI, NURODYTI 37 STRAIPSNIO 1 DALYJE, PAGAL KURIUOS INVALIDUMO IŠMOKŲ
SUMA NEPRIKLAUSO NUO DRAUDIMO LAIKOTARPIŲ TRUKMĖS**

A. BELGIJA

Teisės aktai dėl bendrosios invalidumo sistemos, specialiosios invalidumo sistemos kalnakasiams ir specialiosios sistemos komercinių laivų jūreiviams.

B. VOKIETIJA

Nėra

C. PRANCŪZIJA

Visi teisės aktai dėl invalidumo draudimo, išskyrus teisės aktus dėl invalidumo draudimo pagal kalnakasiams taikomą socialinės apsaugos sistemą.

D. ITALIJA

Nėra.

E. LIUKSEMBURGAS

Nėra.

F. NYDERLANDAI

1966 m. vasario 18 d. įstatymas dėl draudimo nuo nedarbingumo.

IV PRIEDAS

(Reglamento 40 straipsnio 3 dalis)

VALSTYBIŲ NARIŲ TEISĖS AKTŲ, SUSIJUSIŲ SU INVALIDUMO LAIPSNIU, ATITIKIMO SĄLYGOS

BELGIJA

Valstybės narės	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Sistemos, administruojamos Belgijos institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą			
		Bendroji sistema	Kalnakasiams taikoma sistema		Jūrininkams taikoma sistema
			Bendras invalidumas	Profesinis invalidumas	
PRANCŪZIJA	1. Bendroji sistema:	} atitinka	} atitinka	} atitinka	} atitinka
	— III grupė (nuolatinė priežiūra)				
	— II grupė				
	— I grupė				
2. Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema:	} atitinka	} atitinka	} atitinka	} atitinka	
— visiškas bendras invalidumas					
— du trečdaliai bendro invalidumo					
— nuolatinė priežiūra					
3. Kalnakasiams taikoma sistema:	} atitinka	} atitinka	} atitinka	} atitinka	
— dalinis bendras invalidumas					
— nuolatinė priežiūra					
— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
4. Jūrininkams taikoma sistema:	} atitinka	} atitinka	} atitinka	} atitinka	
— bendras invalidumas					
— nuolatinė priežiūra					
— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
ITALIJA	1. Bendroji sistema:	} atitinka	} atitinka	} atitinka	} atitinka
	— invalidumas — darbininkai				
— invalidumas — administracijos darbuotojai					
2. Jūrininkams taikoma sistema:	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	
— netinkamas plaukioti					
LIUKSEMBURGAS	Darbuotojų	} atitinka	} atitinka	} atitinka	} atitinka
	invalidumas — darbininkų				
	Invalidumas — administracijos darbuotojai				

PRANCŪZIJA

Sistemos, administruojamos Prancūzijos institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą

Vaisybė natė	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Bendroji sistema			Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema			Kalnakasiam taikoma sistema			Jūrininkams taikoma sistema		
		I grupė	II grupė	III grupė (nuolatinė) priežiūra	2/3 bendro invalidumo	Visiškas invalidumas	Nuolatinė priežiūra	2/3 bendro invalidumo	Nuolatinė priežiūra	Profesinis invalidumas	2/3 bendro invalidumo	Visiškas profesinis invalidumas	Nuolatinė priežiūra
BELGIJA	1. Bendroji sistema	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	2. Kalnakasiam taikoma sistema:												
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	3. Jūrininkams taikoma sistema	atitinka ⁽¹⁾	atitinka	neatitinka	neatitinka ⁽¹⁾	atitinka	neatitinka	neatitinka ⁽¹⁾	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
ITALIJA	1. Bendroji sistema:												
	— invalidumas	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	— darbininkai	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	— invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	— administracijos darbuotojai	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	2. Jūrininkams taikoma sistema	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
LUKSEMBURGAS	invalidumas	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	— darbininkai	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	atitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	invalidumas	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka
	— administracijos darbuotojai	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka	neatitinka

(1) Jeigu Belgijos institucijos pripažintas invalidumas yra bendras invalidumas.

(2) Tik tuomet, jeigu Belgijos institucija pripažino, kad darbuotojas negali dirbti po žemę arba žemės paviršiuje.

ITALIJA

Valstybė narė	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Sistemos, administruojamos Italijos institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą		
		Bendroji sistema		Jūrininkai, pripažinti netinkamais plaukioti
		Darbininkai	Administracijos darbuotojai	
BELGIJA	1. Bendroji sistema	atitinka	atitinka	neatitinka
	2. Kalnakasiams taikoma sistema: — dalinis bendras invalidumas — profesinis invalidumas	atitinka neatitinka	atitinka neatitinka	neatitinka neatitinka
	3. Jūrininkams taikoma sistema: — netinkamas plaukioti	neatitinka	neatitinka	neatitinka
PRANCŪZIJA	1. Bendroji sistema: — III grupė (nuolatinė priežiūra) — II grupė — I grupė	} atitinka	} atitinka	} neatitinka
	2. Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema: — visiškas bendras invalidumas — dalinis bendras invalidumas — nuolatinė priežiūra	} atitinka	} atitinka	} neatitinka
	3. Kalnakasiams taikoma sistema: — dalinis bendras invalidumas — nuolatinė priežiūra — profesinis invalidumas	} atitinka neatitinka	} atitinka neatitinka	} neatitinka neatitinka
	4. Jūrininkams taikoma sistema: — dalinis bendras invalidumas — nuolatinė priežiūra — profesinis invalidumas	} neatitinka	} neatitinka	} neatitinka
LIUKSEMBURGAS	Invalidumas — darbininkai	atitinka	atitinka	neatitinka
	Invalidumas — administracijos darbuotojai	neatitinka	neatitinka	neatitinka

LIUKSEMBURGAS

Valstybė narė	Sistemos, administruojamos valstybių narių institucijų, priėmusių sprendimą, pripažįstantį invalidumo laipsnį	Sistemos, administruojamos Liuksemburgo institucijų, kurios įstatymų atitikimo atveju privalo vykdyti sprendimą			
		Darbuotojų invalidumas — darbininkai	Invalidumas — administracijos darbuotojai		
BELGIJA	1. Bendroji sistema	atitinka	atitinka		
	2. Kalnakasiams taikoma sistema:				
	— dalinis bendras invalidumas	atitinka	atitinka		
	— profesinis invalidumas	neatitinka	neatitinka		
3. Jūrininkams taikoma sistema	atitinka ⁽¹⁾	atitinka			
PRANCŪZIJA	1. Bendroji sistema:				
	— III grupė (nuolatinė priežiūra)	}	}		
	— II grupė			atitinka	atitinka
	— I grupė				
	2. Žemės ūkio darbuotojams taikoma sistema:				
	— visiškas bendras invalidumas	}	}		
	— du trečdaliai bendro invalidumo			atitinka	atitinka
	— nuolatinė priežiūra				
	3. Kalnakasiams taikoma sistema:				
	— du trečdaliai bendro invalidumo	}	}		
	— nuolatinė priežiūra			atitinka	atitinka
	— profesinis invalidumas				
	4. Jūrininkams taikoma sistema:				
	— dalinis bendras invalidumas	}	}		
	— nuolatinė priežiūra			atitinka	atitinka
	— profesinis invalidumas				
ITALIJA	1. Bendroji sistema:				
	Invalidumas — darbininkai	atitinka	atitinka		
	Invalidumas — administracijos darbuotojai	neatitinka	atitinka		
	2. Jūrininkams taikoma sistema:				
— netinkamas plaukioti					

⁽¹⁾ Jeigu Belgijos institucijos pripažintas invalidumas yra bendras invalidumas.

V PRIEDAS

(Reglamento 89 straipsnis)

KAI KURIŲ VALSTYBIŲ NARIŲ TEISĖS AKTŲ TAIKYMO SPECIALI TVARKA

A. BELGIJA

1. Reglamento 1 straipsnio a punkto i papunkčio nuostatos netaikomos savarankiškai dirbantiems asmenims arba kitiems asmenims, gaunantiems medicininį gydymą pagal 1963 m. rugpjūčio 9 d. įstatymą dėl privalomo ligos ir invalidumo draudimo sistemos sukūrimo ir tvarkymo, nebent šio gydymo atžvilgiu jie gauna tokią pat apsaugą, kaip ir pagal darbo sutartį dirbantys asmenys.
2. Kai kompetentinga Belgijos įstaiga taiko reglamento III antraštinės dalies 7 ir 8 skyrių nuostatas, laikoma, kad vaikas buvo auginamas toje valstybėje narėje, kurios teritorijoje jis gyvena.
3. Reglamento 46 straipsnio 2 dalyje senatvės draudimo laikotarpis, įgytas pagal Belgijos teisės aktus iki 1945 m. sausio 1 d., taip pat laikomas draudimo laikotarpiu, įgytu pagal Belgijos teisės aktus pagal bendrąją invalidumo sistemą ir jūrininkų sistemą.

B. VOKIETIJA

1. a) Jeigu pagal Vokietijos teisės aktus dar nenumatytas draudimas nuo nelaimingų atsitikimų, Vokietijos įstaigos pagal tuos teisės aktus taip pat moka kompensaciją už nelaimingus atsitikimus darbe (ir profesines ligas), kurie įvyko Elzaso-Lorene iki 1919 m. sausio 1 d., ir prisiima atsakomybę už išlaidas, už kurias atsakomybės neprisiėmė Prancūzijos įstaigos pagal 1921 m. birželio 21 d. Tautų Lygos Tarybos sprendimą (Reichsgesetzblatt, p. 1289), kai minėtas asmuo arba asmenys, netekę maitintojo, gyvena kurioje nors valstybėje narėje;
- b) reglamento 10 straipsnis nedaro poveikio nuostatoms, pagal kurias nelaimingi atsitikimai (ir profesinės ligos), įvykę už Vokietijos Federacinės Respublikos teritorijos ribų, ir laikotarpiai, įgyti už tos teritorijos ribų, dar nesuteikia teisės mokėti išmokas arba suteikia teisę mokėti išmokas tik tam tikromis aplinkybėmis, kai turintys tokią teisę asmenys gyvena už Vokietijos Federacinės Respublikos ribų.
2. a) Siekiant nustatyti, ar reikėtų atsižvelgti į laikotarpius Vokietijos teisės aktuose laikomais nutrūkusiais laikotarpiais (Ausfallzeiten) arba papildomais laikotarpiais (Zurechnungszeiten), privalomos įmokos, mokėtos pagal kitos valstybės narės teisės aktus, laikomos privalomomis įmokomis, mokėtomis pagal Vokietijos teisės aktus, o draudimas pagal kitos valstybės narės pensijų draudimo sistemą — draudimu pagal Vokietijos pensijų draudimo sistemą.

Apskaičiuojant kalendorinių mėnesių, kurie praėjo nuo draudimo sistemos įsigaliojimo iki draudiminio įvykio, skaičių, laikotarpiai, į kuriuos atsižvelgiama pagal kitos valstybės narės teisės aktus ir kurie yra tarp šių dviejų datų, neįtraukiami, kaip neįtraukiami ir laikotarpiai, kuriais minėtas asmuo gavo pensiją;

- b) šios dalies a punktas netaikomas vidutiniam nutrūkusiam laikotarpiui (pauschale Ausfallzeit). Jis nustatomas remiantis tik Vokietijoje įgytais draudimo laikotarpiais;

- c) be to, kad pagal Vokietijos teisės aktus būtų galima įskaityti papildomą laikotarpį (Zurechnungszeit) į kalnakasių pensijų draudimą, paskutinė pagal Vokietijos teisės aktus mokėta įmoka turėjo būti sumokėta kalnakasių pensijų draudimui;
 - d) siekiant, kad būtų įskaityti Vokietijos pakeičiantys laikotarpiai (Ersatzzeiten), taikomi tik Vokietijos nacionaliniai teisės aktai;
 - e) taikant išlygas šios dalies d punkto nuostatomis, tokios nuostatos taikomos asmenims, apsidraudusiems pagal Vokietijos pensijų draudimo sistemą, kurie Vokietijos teritorijoje gyveno valdant Nyderlandams laikotarpiu nuo 1948 m. sausio 1 d. iki 1963 m. liepos 31 d.; siekiant įskaityti Vokietijos pakeičiančius laikotarpius (Ersatzzeiten), nurodytus Vokietijos socialinio draudimo įstatymo (RVO) 1251 straipsnio 2 dalyje arba atitinkamose nuostatose, įmokų mokėjimas Nyderlandų draudimo sistemoms per tą laikotarpį laikomas lygiaverčiu darbui arba veiklai pagal privalomą draudimą, kaip nurodyta Vokietijos teisės aktuose.
3. Jei tai susiję su mokėjimais, atliktiniais į Vokietijos ligos draudimo fondus, privalomas įmokų mokėjimas, nurodytas Reglamento 26 straipsnio 2 dalyje, sustabdomas, kol bus priimtas sprendimas dėl prašymo gauti pensiją.
 4. Siekiant nustatyti, ar vaikas gauna našlaičio pensiją, 78 straipsnyje nurodytos vienos iš išmokų gavimas arba kitų išmokų šeimai skyrimas pagal Prancūzijos teisės aktus nepilnamečiui, gyvenančiam Prancūzijoje, pagal Vokietijos teisės aktus laikoma našlaičio pensija.
 5. Jeigu šio reglamento ar vėlesnių socialinės apsaugos reglamentų taikymas yra susijęs su išskirtinėmis išlaidomis tam tikroms ligų draudimo įstaigoms, tokios išlaidos gali būti iš dalies arba visiškai kompensuojamos. Federalinė regioninių bendrųjų kasų asociacija kaip susižinojimo tarnyba (draudimas ligos atveju) sprendimus dėl kompensacijos priima bendru susitarimu su kitomis pagrindinėmis ligonių kasų asociacijomis. Lėšos kompensacijoms gaunamos iš mokesčių, nustatytų visoms ligos draudimo įstaigoms, proporcingai narių skaičiaus vidurkiui per ankstesnius metus, įskaitant atsistatydinusius narius.
 6. Jeigu kompetentinga įstaiga, skirianti išmokas šeimai pagal reglamento III dalies 7 skyrių, yra Vokietijos įstaiga, tuomet asmuo, apdraustas privalomu draudimu nuo nedarbo arba asmuo, kuris pagal jam taikomą sistemą įgyja teisę gauti ligos draudimo pinigines išmokas arba panašias išmokas, yra laikomas darbuotoju (reglamento 1 straipsnio a punktas).

C. PRANCŪZIJA

1. a) Pašalpa pagyvenusiems pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims pagal sąlygas, nustatytas Prancūzijos teisės aktų dėl Prancūzijos darbuotojų, skiriama visiems darbuotojams, kurie yra kitų valstybių narių piliečiai ir kurie prašymo pateikimo metu gyvena Prancūzijos teritorijoje;
- b) tos pačios nuostatos taikomos pabėgėliams ir asmenims be pilietybės;
- c) šio reglamento nuostatos nedarą įtakos Prancūzijos teisės aktų nuostatomis, kurios numato, kad bus įskaityti tik asmenų, dirbančių pagal darbo sutartį, darbo laikotarpiai arba laikotarpiai, kurie tokiais

laikomi, igyti Prancūzijos Respublikos Europos ir užjūrio (Gvadelupės, Gajanos, Martinikos ir Reuniono) departamentų teritorijose, siekiant igyti teisę gauti pagyvenusių pagal darbo sutartį dirbančių asmenų pašalpą.

2. Specialios pašalpos ir kaupiamosios kompensacijos, numatytos tam tikruose teisės aktuose, susijusiuose su socialine apsauga kasyklose, skiriamos tik Prancūzijos kasyklų darbuotojams.
3. 1965 m. liepos 10 d. Įstatymas 65-555, suteikiantis Prancūzijos piliečiams, vykdančiams arba vykdžiusiems profesinę ar darbinę veiklą užsienyje, teisę savanoriškai apsidrausti senatvės draudimu, kitų valstybių narių piliečiams taikomas šiomis sąlygomis:
 - profesinė ar darbinė veikla, dėl kurios pagal Prancūzijos draudimo sistemą draudžiamasi savanorišku draudimu, nebuvo vykdoma Prancūzijos teritorijoje arba valstybėje narėje, kurios pilietis yra darbuotojas,
 - darbuotojas, pateikdamas prašymą, turi įrodyti, kad bent 10 metų iš eilės gyveno Prancūzijoje arba tokį pat laikotarpį privalomai ar pasirinktinai jam nepertraukiamai buvo taikomi Prancūzijos teisės aktai.
4. „Išmokos šeimai“, kaip apibrėžta reglamento 73 straipsnio 3 dalyje, apima:
 - a) vaiko priežiūros pašalpas, numatytas Socialinės apsaugos kodekso L 516 straipsnyje;
 - b) išmokas šeimai, numatytas Socialinės apsaugos kodekso L 524 ir 531 straipsniuose;
 - c) kompensacinės išmokos planiniams mokesčiams, numatytiems Socialinės apsaugos kodekso L 532 straipsnyje;

Tačiau šios išmokos mokamos tik tuo atveju, jeigu nuo algos ar darbo užmokesčio, gautų komandiruotės laikotarpiu, Prancūzijoje buvo mokami pajamų mokesčiai.
 - d) vienkartinė algos arba atlyginimo išmoka, numatyta Socialinės apsaugos kodekso L 533 straipsnyje

D. ITALIJA

Taisyklių nėra.

E. LIUKSEMBURGAS

Nepaisant šio Reglamento 94 straipsnio 2 dalies, draudimo laikotarpiai arba laikomi tokiais laikotarpiais, igyti iki 1946 m. sausio 1 d. pagal Liuksemburgo teisės aktus dėl invalidumo, senatvės pensijų ar pensijų mirties atveju draudimo, taikant šį teisės aktą įskaitomi tik tam, kad iki 1959 m. sausio 1 d. būtų išsaugotos teisės jų igijimo metu arba vėliau atgautos tik pagal tuos teisės aktus ar pagal galiojančias ar būsimas dvišales konvencijas. Jeigu galioja kelios dvišalės konvencijos, draudimo laikotarpiai arba laikomi tokiais laikotarpiais įskaitomi nuo anksčiausios datos.

F. NYDERLANDAI

1. Vyresnio amžiaus pensininkų ligų draudimas

- a) asmuo, gaunantis senatvės pensiją pagal Nyderlandų teisės aktus ir pensiją pagal kitos valstybės narės teisės aktus, taikant 27 ir (arba) 28 straipsnį, turi teisę gauti išmokas natūra, jei jis įvykdo sąlygas, taikomas pagyvenusio amžiaus asmenų savanoriško ligų draudimo skyrimui, kur reikia, atsižvelgiant į 9 straipsnį;

- b) atitinkamų asmenų, kurie gyvena vienoje iš kitų valstybių narių, atžvilgiu įmoka pagyvenusio amžiaus asmenų savanoriško ligų draudimui sudaro pusę išlaidų vidurkio, skiriamo vyresnio amžiaus žmonių ir jų šeimų narių medicininiam gydymui Nyderlanduose.

2. Nyderlandų teisės aktų taikymas bendrajam senatvės draudimui

- a) draudimo laikotarpiai iki 1957 m. sausio 1 d., kuriais gavėjas, neįvykdęs sąlygų, leidžiančių jam laikyti tuos laikotarpius draudimo laikotarpiais, gyveno Nyderlandų teritorijoje laikotarpiu nuo 15 metų arba tuo metu, kai, gyvendamas kitos valstybės narės teritorijoje, dirbo pagal darbo sutartį Nyderlanduose pas darbdavį, turėjusį įstaigą toje šalyje, laikomi draudimo laikotarpiais, igytais pagal Nyderlandų teisės aktus dėl bendrojo senatvės draudimo;
- b) laikotarpiai, kurie turi būti įskaityti pagal ankstesnį a punktą, neįskaitomi, jei sutampa su laikotarpiais, kurie įskaitomi apskaičiuojant pensiją, mokamą pagal kitos valstybės narės teisės aktus senatvės pensijų draudimui;
- c) ištekėjusiai moteriai, kurios sutuoktinis turi teisę gauti išmoką pagal Nyderlandų teisės aktus dėl bendrojo senatvės draudimo, vedybų laikotarpis, iki jai sukako 65 metai ir kurio metu ji gyveno vienoje ar daugiau valstybių narių teritorijoje, įskaitomas kaip draudimo laikotarpis, jei tie laikotarpiai sutampa su draudimo laikotarpiais, igytais jos sutuoktinio pagal tuos teisės aktus ir tais, kurie įskaitomi pagal a punktą;
- d) laikotarpiai, kurie turi būti įskaityti pagal c punktą, neįskaitomi, jei jie sutampa su laikotarpiais, kurie įskaitomi apskaičiuojant pensiją, mokamą tai ištekėjusiai moteriai pagal kitos valstybės narės senatvės draudimo teisės aktus arba su laikotarpiais, per kuriuos ji gavo senatvės pensiją pagal tuos teisės aktus;
- e) moteriai, kuri buvo ištekėjusi ir kurios sutuoktiniui buvo taikomi Nyderlandų senatvės draudimo teisės aktai arba kuri įgijo draudimo laikotarpius pagal a punktą, dviejų ankstesnių punktų nuostatos taikomos analogiškai;
- f) į laikotarpius, nurodytus a ir c punktuose, atsižvelgiama tik apskaičiuojant senatvės pensiją, jei atitinkamas asmuo vienos ar daugiau valstybių narių teritorijoje gyveno šešerius metus po to, kai jam sukako 59 metai, ir tol, kol tas asmuo gyvena vienos iš šių valstybių narių teritorijoje.

3. Nyderlandų teisės aktų dėl bendrojo našlių ir našlaičių draudimo taikymas

- a) taikant šio Reglamento 46 straipsnio 2 dalį, laikotarpiai iki 1959 m. spalio 1 d., kuriais darbuotojas gyveno Nyderlandų teritorijoje laikotarpiu nuo 15 metų arba tuo metu, kai, gyvendamas kitos valstybės narės teritorijoje, dirbo pagal darbo sutartį Nyderlanduose pas darbdavį, turėjusį įstaigą toje šalyje, laikomi draudimo laikotarpiais, igytais pagal Nyderlandų teisės aktus dėl bendrojo našlių ir našlaičių draudimo;
- b) laikotarpiai, kurie turi būti įskaityti pagal a punktą, neįskaitomi, jei jie sutampa su draudimo laikotarpiais, igytais pagal kitos valstybės teisės aktus dėl pensijų maitintojo netekusiems asmenims.

4. *Nyderlandų teisės aktų dėl draudimo nuo nedarbingumo taikymas*

- a) taikant šio Reglamento 46 straipsnio 2 dalį, apmokamo darbo laikotarpiai ir tokiais laikomi laikotarpiai, įgyti pagal Nyderlandų teisės aktus iki 1967 m. liepos 1 d., taip pat laikomi draudimo laikotarpiais, įgytais pagal Nyderlandų teisės aktus, reguliuojančius draudimą nuo nedarbingumo;
 - b) laikotarpiai, kurie turi būti įskaityti pagal a punktą, laikomi draudimo laikotarpiais, įgytais pagal šio Reglamento 37 straipsnio 1 dalyje nurodytą teisės aktų rūšį.
-